

**T.C. HALIÇ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
İÇ MİMARLIK PROGRAMI**

**İÇ MEKAN TASARIMINDA “TEMA KAVRAMI” VE TEMALI
OTELLERİN MEKAN ORGANİZASYONU BAKIMINDAN
İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan: Hüseyin TOPALOĞLU

Danışman: Doç. Dr. Füsun SEÇER KARİPTAŞ

İstanbul, 2013

T.C.
HALIÇ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

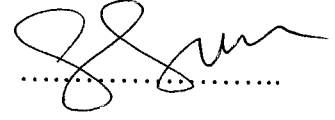
İç Mimarlık Anabilim Dalı İç Mimarlık Programı Tezli Yüksek Lisans öğrencisi **Hüseyin TOPALOĞLU** tarafından hazırlanan “İç Mekan Tasarımında "Tema Kavramı" ve Temalı Otellerin Mekan Organizasyonu Bakımından İncelenmesi” adlı bu çalışma jürimizce Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Sınav Tarihi : 03.10.2013

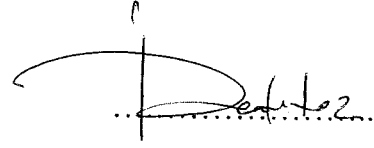
(Jüri Üyesinin Ünvanı , Adı , Soyadı ve Kurumu) :

İmzası :

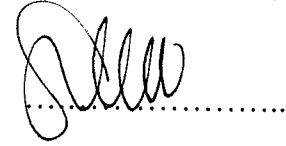
Jüri Üyesi : Doç.Dr.Füsun S.KARİPTAŞ
Danışman – HAL.Üniv. İç Mimarlık ABD Öğr.Üyesi

Jüri Üyesi : Doç.Dr.İpek FİTÖZ
MSGSÜ Öğr.Üyesi

Jüri Üyesi : Yrd.Doç.Dr. S.Selhan Y.USAL
HAL.Üniv. End.Ürün.Tas. ABD Öğr.Üyesi (Yedek)

Üyesi : Yrd.Doç.Dr.Jülide EDİRNE
HAL.Üniv. İç Mimarlık ABD Öğr.Üyesi (Yedek)

.....

Üyesi : Yrd.Doç.Dr. Cem DOĞAN
MSGSÜ Öğr.Üyesi (Yedek)

.....

ÖNSÖZ

Yüksek lisans eğitimim ve tez çalışmamın tamamlanması süresince büyük bir gayret ve özveriyle çalışmamı takip eden, gösterdiği sabır ve hoşgörüsü bana destek olan tez danışmanım Sayın Doç. Dr. Füsun Seçer Kariptaş'a çok teşekkür ederim.

Tez çalışmam boyunca bana yardımcı olan en başta aileme daha sonra arkadaşlarıma teşekkürü bir borç bilirim.

İstanbul, 2013

Hüseyin TOPALOĞLU

İÇİNDEKİLER

Sayfa No

ŞEKİL LİSTESİ	III
ÖZET	VIII
ABSTRACT	X
1.GİRİŞ	1
2. TEMA KAVRAMI	3
3. KONAKLAMA YAPILARINA GENEL BAKIŞ	4
3.1. Konaklama Yapılarının Tanımı ve Özellikleri.....	4
3.2. Konaklama Yapılarının Tarihsel Gelişimi.....	5
3.2.1. Anadolu'da Konaklama Yapıları.....	6
3.2.1.1.Hanlar ve Kervansaraylar.....	6
3.2.1.2. Selçuklu Kervansarayları.....	9
3.2.2. Osmanlı dönemi konaklama yapıları.....	11
3.2.2.1. Osmanlı Döneminde Yapılan İlk Oteller.....	12
3.2.3. Cumhuriyet dönemi konaklama yapıları.....	14
4.OTEL KAVRAMI	18
4.1. Otel Çeşitleri.....	19
4.1.1. Olağan Konaklama Yapıları.....	19
4.1.2. Sıra Dışı Konaklama Yapıları.....	22
4.2. Alternatif Turizm ve Otel Yapılarına Etkisi.....	28
4.3.Yapısal Özellikleri İle Farklılaşan Oteller.....	33
4.3.1. Yerel Mimari Özellik Taşıyan Oteller.....	33
4.3.2. Tarihi Mimari Özellik Taşıyan Oteller.....	35
4.3.3. Ekolojik Özellik Taşıyan Oteller.....	37
4.3.4. Ya01 Malzemesi ile Farklılaşan Oteller.....	40
4.3.5. Biçimsel Özellikleri ile Farklılaşan Oteller.....	44
4.3.6. İşlevsel Özellikleri İle Farklılaşan Oteller.....	47
4.3.7. Konumları İle Farklılaşan Oteller.....	49

5. TEMALI OTEL KAVRAMI	53
5.1. Temalı Otel Tanımı	54
5.2. Mekan- Tema İlişkilendirmesi.....	56
5.3. Mimari Açıdan Temalı Oteller	59
5.4. Temalı Otel Ünitelerinin iç Mekan Birimlerinin İncelenmesi.....	61
5.4.1. Ortak Kullanım Alanlarının İç Mekan Birimlerinin incelenmesi.....	62
5.4.2. Giriş ve Lobi Mekanlarının İç Mekan Analizi.....	62
5.4.3. Yemek Yeme Mekanlarının iç Mekan Analizi.....	65
5.4.4. Çok Amaçlı Salonların iç Mekan Analizi.....	68
5.4.5. Rekreasyon Alanlarının İç Mekan Analizi.....	71
5.4.6. Yatma Mekanlarının iç Mekan Analizi.....	71
5.4.7. Mutfak Mekanlarının iç Mekan Analizi.....	76
5.4.8. Islak Hacimlerin İç Mekan Analizi.....	77
5.4.9. Çamaşırhanelerin iç MekanAnalizi.....	79
6. TEMALI OTELLERİN DÜNYA’DAN ÖRNEKLERLE İRDELENMESİ	80
6.1. Woodlyn Park, Yeni Zelanda.....	80
6.2. Adam and Eve Oteli, Türkiye.....	87
6.3. Buz Otel, Kanada.....	93
6.4. Kapsül Otel, Japonya.....	99
7. SONUÇ	104
8.KAYNAKÇA	108
9.ÖZGEÇMİŞ	11

ŞEKİL LİSTESİ

	Sayfa No
Şekil 1. Kervansaray planına örnek	18
Şekil 2. Lüleburgaz Kervansarayı, plan şeması.....	18
Şekil 3. Büyük Han; Lefkoşe.....	19
Şekil 4. Aksaray’da bir Kervansaray Örneği.....	20
Şekil 5. Aksaray’da Kervansaray İç Görünümü.....	21
Şekil 6. Büyük Londra Oteli, Beyoğlu.....	24
Şekil 7. Büyük Londra Oteli, Beyoğlu.....	24
Şekil 8. Bristol Otel, Beyoğlu.....	25
Şekil 9.Pera Palas, Beyoğlu.....	25
Şekil 10.Pera Palas, Beyoğlu.....	26
Şekil 12. Ankara Palas Oteli.....	27
Şekil 13. Ankara Palas Oteli.....	28
Şekil 14. “NickeledeonFamilyResort”, Orlando.....	33
Şekil 15. “UtterInn”, Stocholm.....	34
Şekil 16. “CaesarsPocono Resorts” ve “Adam&Eve” Otelleri.....	34
Şekil 17. Japonya’da Bir Kapsül Otel Örneği.....	35
Şekil 18. ”Library Otel”, Newyork.....	36
Şekil 19. “RotelTour”, Almanya.....	36
Şekil 20. “Dog Bark Park Inn”, ABD.....	37
Şekil 21. “Dog Bark Park Inn”, ABD.....	37
Şekil 22. “Aurora Express”, Alaska.....	38
Şekil 23. “Aurora Express”, Alaska.....	38
Şekil 24. “Dwarika’s Otel”, Katmandu.....	40
Şekil 25. “La ColombeD’or oteli”, Fransa.....	41

Şekil 26. “La ColombeD’or oteli”, Fransa.....	42
Şekil 28. “La ColombeD’or oteli”, Fransa.....	42
Şekil 29. “La ColombeD’or oteli”, Fransa.....	43
Şekil 30. “La ColombeD’or oteli”, Fransa.....	43
Şekil 31. “ CheongFattTze” Oteli, Malezya.....	44
Şekil 32. “ CheongFattTze” Oteli, Malezya.....	44
Şekil 33. “ CheongFattTze” Oteli, Malezya.....	45
Şekil 34. “ CheongFattTze” Oteli, Malezya.....	46
Şekil 35.Chateau de Bagnols Kalesi, Fransa.....	47
Şekil 36.Chateau de Bagnols Kalesi, Fransa.....	47
Şekil 37.Chateau de Bagnols Kalesi, Fransa.....	47
Şekil 38. “AdrereAmellal” oteli, Mısır.....	48
Şekil 39. “AdrereAmellal” oteli, Mısır.....	48
Şekil 40. “AdrereAmellal” oteli, Mısır.....	49
Şekil 41. “AdrereAmellal” oteli, Mısır.....	49
Şekil 42. “AdrereAmellal” oteli, Mısır.....	50
Şekil 43. “AdrereAmellal” oteli, Mısır.....	50
Şekil 44.Matera Şehri, Basilicata Bölgesi, İtalya.....	51
Şekil 45. “SassidiMatera” Oteli, İtalya.....	52
Şekil 46.Matera Şehri, Basilicata Bölgesi, İtalya, “SassidiMatera” Oteli.....	52
Şekil 47. “SassidiMatera” Oteli, İtalya.....	53
Şekil 48.Kapadokya’dan bir görünüş.....	53
Şekil 49.Kapadokya “Cave Butik Otel”.....	54
Şekil 50.Kapadokya “Cave Butik Otel”.....	54
Şekil 51.Kapadokya “Cave Butik Otel”.....	54
Şekil 52.Kapadokya “Cave Butik Otel”.....	55
Şekil 53. “AtelierSulmare” Oteli, İtalya.....	56
Şekil 54. “AtelierSulmare” Oteli, İtalya.....	56
Şekil 55. “AtelierSulmare” Oteli, İtalya.....	57
Şekil 56. “AtelierSulmare” Oteli, İtalya.....	57

Şekil 57. “CommunieByThe Great Wall” Otelı	58
Şekil 58. “CommunieByThe Great Wall” Otelı	59
Şekil 59. “CommunieByThe Great Wall” Otelı	59
Şekil 60. “CommunieByThe Great Wall” Otelı	60
Şekil 61. “Bay of FiresLodge” Otelı.....	61
Şekil 62. “Bay of FiresLodge” Otelı.....	62
Şekil 63. “Bay of FiresLodge” Otelı.....	62
Şekil 64. “Bay of FiresLodge” Otelı.....	62
Şekil 65. “Bay of FiresLodge” Otelı.....	63
Şekil 66. “Park Otel”, Avusturalya.....	68
Şekil 67. “Park Otel”, Avusturalya.....	68
Şekil 68. “Park Otel”, Avusturalya.....	68
Şekil 69. “Propeller Island City Lodge”, Almanya.....	69
Şekil 70. “Propeller Island City Lodge”, Almanya.....	70
Şekil 71. Resepsiyon Bankosu ve Kullanıcılar Arasındaki Boyut ilişkisi.....	74
Şekil 72. Celal Sultan Butik Otelı Lobi Alanından Bir Görünüm.....	74
Şekil 73. “ The Sofa” Butik Otel Geçiş MekanıGörünüşü.....	75
Şekil 74. “Laguna Lodge” Ekolojik Butik Otel, Yatak Odası Örneği, Guetemala.....	75
Şekil 75. “Laguna Lodge” Ekolojik Butik Otel, Yatak Odası Örneği, Guetemala.....	76
Şekil 76. “HaciendaSantaRosa” Ekolojik Temalı Butik Otel, Dış Mekan Yemek Odası Örneği, Meksika.....	76
Şekil 77. “InkaterraReservaAmazonica” Ekolojik Butik Otel, İç Mekan Yemek Odası Örneği, Peru.....	77
Şekil 78. “BushmansKloof”, Safari Temalı Butik Otel, iç ve dış Mekan Yemek Odası Örneği, Afrika.....	77
Şekil 79. “HaciendaSantaRosa” Ekolojik Temalı Butik Otel, İç Mekan Yemek Odası Örneği, Meksika.....	78
Şekil 80. Altı Kişilik Yemek Masasının Kullanıcılarla Arasındaki Boyutsal BağlantıŞeması.....	79
Şekil 81. “Bushmans Kloof”, Safari Temalı Butik Otel, Dış Mekan Dinlenme Odası Örneği, Afrika.....	81
Şekil 82. Oturma Gruplarının Düzenleniş Seması.....	81
Şekil 83. BushmansKloof, Safari Temalı Butik Otel, Dış Mekan Dinlenme Havuz Kenarı.....	82
Şekil 84. “InkaterraReservaAmazonica” Ekolojik Butik Otel, Yatak Odası Örneği, Peru.....	83
Şekil 85. “InkaterraReservaAmazonica” Ekolojik Butik Otel, Yatak Odası Örneği, Peru.....	84
Şekil 86. “InkaterraReservaAmazonica” Ekolojik Butik Otel, Yatak Odası Örneği, Peru.....	84

Şekil 87. “InkaterraReservaAmazonica” Ekolojik Butik Otel, Yatak Odası Örneği, Peru.....	85
Şekil 88. “HaciendaSantaRosa” Ekolojik Temalı Butik Otel, Yatak Odası Örneği, Meksika.....	85
Şekil 89. “HaciendaSantaRosa” Ekolojik Temalı Butik Otel, Yatak Odası Örneği, Meksika.....	85
Şekil 90. “BushmansKloof”, Safari Temalı Butik Otel, Yatak Odası Örneği, Afrika.....	86
Şekil 91. “BushmansKloof”, Safari Temalı Butik Otel, Yatak Odası Örneği, Afrika.....	86
Şekil 92. “BushmansKloof”, Safari Temalı Butik Otel, Yatak Odası Örneği, Afrika.....	87
Şekil 93. “Laguna Lodge” Ekolojik Butik Otel, Banyo Örneği, Guetemala.....	89
Şekil 94. “InkaterraReservaAmazonica” Ekolojik Butik Otel, Banyo Örneği, Peru.....	89
Şekil 95. “Woodlyn Park”, “Bristol Feighter”, Yeni Zelanda.....	91
Şekil 96. “Woodlyn Park”, “Bristol Feighter”, Yeni Zelanda.....	92
Şekil 97. “Woodlyn Park”, “Bristol Feighter”, Yeni Zelanda.....	92
Şekil 98. “Woodlyn Park”, “Bristol Feighter”, Yeni Zelanda.....	93
Şekil 99. “Woodlyn Park”, “Bristol Feighter”, Yeni Zelanda.....	93
Şekil 100. “Woodlyn Park”, “Bristol Feighter”, Yeni Zelanda.....	94
Şekil 101. “Woodlyn Park”, “Bristol Feighter”, Yeni Zelanda.....	94
Şekil 102. “Woodlyn Park”, Waitomo Express, Yeni Zelanda.....	95
Şekil 103. “Woodlyn Park”, HobbitKlubeleri, Yeni Zelanda.....	96
Şekil 104. “Woodlyn Park”, HobbitKlubeleri, Yeni Zelanda.....	96
Şekil 105. “Woodlyn Park”, HobbitKlubeleri, Yeni Zelanda.....	97
Şekil 106. “Woodlyn Park”, HobbitKlubeleri, Yeni Zelanda.....	97
Şekil 107. “Woodlyn Park”, HobbitKlubeleri, Yeni Zelanda.....	97
Şekil 108. “Adam and Eve”, Antalya.....	98
Şekil 109. “Adam and Eve”, Antalya.....	99
Şekil 110. “Adam and Eve”, Antalya.....	99
Şekil 111. “Adam and Eve”, Antalya.....	100
Şekil 112. “Adam and Eve”, Antalya.....	100
Şekil 113. “Adam and Eve”, Antalya.....	101
Şekil 114. “Adam and Eve”, Antalya, Farklı Aydınlatma Teknikleriyle Aynı Mekanın Değişik Bir Mekan Gibi Algılanması Örneği.....	101
Şekil 115. “Adam and Eve”, Antalya, Farklı Aydınlatma Teknikleriyle Aynı Mekanın Değişik Bir Mekan Gibi Algılanması Örneği.....	102

Şekil 116. “Adam and Eve”, Antalya.....	103
Şekil 117. “Adam and Eve”, Antalya.....	103
Şekil 118. “Adam and Eve”, Antalya.....	103
Şekil 119. Buz Otel, “Quebec”, Kanada.....	104
Şekil 120. Buz Otel, “Quebec”, Kanada.....	104
Şekil 121. Buz Otel, “Quebec”, Kanada.....	105
Şekil 122. Buz Otel, “Quebec”, Kanada.....	106
Şekil 123. Buz Otel, “Quebec”, Kanada.....	106
Şekil 124. Buz Otel, “Quebec”, Kanada.....	106
Şekil 125. Buz Otel, “Quebec”, Kanada.....	107
Şekil 126. Buz Otel, “Quebec”, Kanada.....	107
Şekil 127. Buz Otel, “Quebec”, Kanada.....	108
Şekil 128. Buz Otel, “Quebec”, Kanada.....	108
Şekil 129. Buz Otel, “Quebec”, Kanada.....	109
Şekil 130. Buz Otel, “Quebec”, Kanada.....	109
Şekil 131. Buz Otel, “Quebec”, Kanada.....	109
Şekil 132. Farklı kapsül otellerden ve içerisinde bulunan mekanlardan örnekler.....	110
Şekil 133. “CapsuleInn” Osaka, Japonya.....	111
Şekil 134. “CapsuleInn” Osaka, Japonya.....	112
Şekil 135. “CapsuleInn” Osaka, Japonya.....	112
Şekil 136. “CapsuleInn” Osaka, Japonya.....	113
Şekil 137.” CapsuleInn” Osaka, Japonya.....	113
Şekil 138.” CapsuleInn” Osaka, Japonya.....	114

GENEL BİLGİLER

Adı ve Soyadı : Hüseyin TOPALOĞLU
Anabilim Dalı : İç Mimarlık
Programı : İç Mimarlık
Tez Danışmanı : Doç. Dr. Füsun SEÇER KARIPTAŞ
Tez Türü ve Tarihi : Yüksek Lisans – Eylül, 2013

ÖZET

Şehirlerarası ticaretin başlamasıyla birlikte ortaya çıkan konaklama ihtiyacı ve nu ihtiyacı karşılamaya yönelik oluşturulan konaklama yapıları, yolcuların ve göç edenlerin mesafeler arasında daha rahat yolculuk yapabilmesini sağlamak amacı ile kurulmuşlardır. Zaman içerisinde bu yapılanmalar değişip yeni ihtiyaçlar doğrultusunda biçimlenerek bugünün otelleri haline gelmişlerdir. Günümüzde dünya pazarında kendine yer bulabilmek, tercih edilen olabilmek her iş çevresi kadar otel işletmeciliğinde de önemli bir unsurdur. Kültürel kazanımların yerine lükse olan düşkünlük ve bunun bir başarı statüsü olarak görülmesi, tüketimin turizm kavramının merkezine yerleşmesine yol açmıştır. Giderek genişleyen ve nüfusu artan büyük şehirler, ulaşımın ve iletişimin gelişmesiyle kısalan mesafeler sayesinde çok sayıda yolcuyla da barındırmaya başlamıştır. Pek çok otelin arasında farklı olabilmek ve göze çarpmak için farklı tasarım ve düşünce sistemleri oluşmuştur. “Tema” kavramı bu çeşitliliğin ve fark yaratabilmenin parçalarından biridir. Turizmin varlığını devam ettirebilmek için farklı arayışlar içine girilmesiyle ortaya çıkmıştır. İçeriğine bakıldığında; “Temalı oteller”, mekan ve zaman kavramından yoksundurlar, aslında bir bakıma “yok mekanlar” olarak da adlandırılabilirler. Bunun sebebi; tasarlanan mekanların zamanla ve tarihle olan çelişkili ve sıra dışı ilişkileridir. Temalı otellerde bilinçli olarak uygulanmak istenen, hayale dayalı, bazen doğa üstü ve masalsi kurguların hayat bulduğu

aslında var olmayan mekanlar oluşturabilmektir. Kurgu ve mekan kavramlarının içerisinde, bulunduğu yerin ve zamanın doğru ilişkilendirilemediği, var olmayanın varmış gibi gösterilmeye çalışıldığı, çelişkiler içinde varlığını gösteren durumlar meydana gelebilir. Tüketimle paralel olarak çoğalan turizme hizmet eden temalı oteller kurgulanmış mekanlarıyla işletmecilerin beklentilerini karşılamaya çalışırken, müşterilerinde sıra dışı mekan kurgusu içinde psikolojik olarak tatmin duygusu yaşayabilmelerini sağlamaktadırlar.

Anahtar Kelimeler: Tema, Tema Kavramı, Temalı Otel, Otel İç Mekan Organizasyonu

GENERAL INFORMATION

Name and Surname : Hüseyin TOPALOĞLU
Field : Interior Design
Program : Interior Design
Supervisor : Dr. Füsün ŞEÇER KARİPTAŞ
Degree Awarded and Date : Master of Science – September 2009

ABSTRACT

With the beginning of the interurban trade, a need for accommodation emerged. And the accommodation buildings which are built in order to satisfy this need, enabled travellers and migrants to move to distant places in a more comfortable way. These buildings are evolved and re-shaped by time regarding the new needs of people and turned to be today's hotels. In present times, to have a good position in the world market and being preferred by consumers is crucial in hotel business, as it is in every other sector. As a result of the desire for luxury instead of cultural gains, consumption took a place at the core of the concept of tourism. As a result of the constantly expanding cities, increasing population, developments in transportation and communication; urban areas sheltered so many travellers. To fulfill the need, lots of big and high-capacity hotels are constructed. To be distinguished among the others, lots of new designs and different ways of thinking are created. The concept of "Theme" is one of the elements that serve to this variety and makes a difference. It emerged with the need of new and different ways of tourism that was looking for. When you look at the content, Theme Hotels are free of spatial and time concepts; in other words they can be named as "non-existent spaces" because of their challenging and extraordinary relationships with time and history. The lucid goal of the applications in theme hotels is creating non-existent spaces that are imaginary, sometimes supernatural and epic stories are animated.

Themehotels, withtheirsetupspaces, areservingtofulfilltheexpectations of the hotel managerswhereastheyaretryingtosatisfythepyschologicalneeds of thecustomerswiththeirunusualthemes, paralel tothegrowingconsumption.

KeyWords:Theme, ThemeConcept, ThemeHotels, Organization of Hotel Interiors

1.GİRİŞ

Konaklama mekanlarının tarihsel süreçte gelişimi ile birlikte seyahat ve konaklama kavramlarının anlam ve boyutunda değişimler meydana gelmiştir. Günümüzde hızla gelişen teknoloji ve iletişimin verdiği ivme ile sektör olarak güçlenen “turizm”, ekonomik hareketliliğin sürdürülmesi noktasında giderek önemini arttırmıştır. Büyük bir rekabet ortamında bulunan otel işletmeciliği, bu alanda öne çıkabilmek ve daha fazla kişiye ulaşabilmek amacıyla farklı ve öncü tasarımlara başvurmaktadır. Özellikle değişik temalar kullanarak oluşturdukları farklı atmosferler sayesinde müşterinin ilgisini ve beğenisini çekmeyi hedeflemektedirler. Bu nedenle son yıllarda daha fazla üzerine düşülen “tema” kavramı, otel tasarımında önemli bir yer tutmaya başlamıştır. Bu tip otel tasarımlarında pek çok değişik tema üzerinde durulabilmektedir. Kimi zaman bir film üzerine düşünülerek hazırlanmış temalara rastlarken kimi zaman bir şehrin birebir kopyasını, sokaklarını hatta köprülerini görebilmek mümkündür. Temalı otel kavramı otel tasarımına yeni ve farklı bir bakış açısı kazandırırken, müşteriler içinde eğlenceli, dinamik ve akılda kalıcı olabilmektedir. Kent içi otellerine bakıldığında fazlasıyla lüks ve masraftan kaçınılmadan tasarlanmış pek çok örnek bulunmaktadır. Bu otellerin arasından tercih edilmeye yardımcı olabilecek, akılda kalıcı ve fark yaratan bir tema ile öne çıkabilmek mümkün olabilir. Bu nedenle “tema”, otel işletmecileri tarafından tercih edilen bir tasarım biçimidir. Türkiye’de ve Dünya’da pek çok örneğine rastlanabilen kent içi otelleri, turizm sektörüne de canlılık ve eğlenceli mekanlar kazandırmaktadırlar.

Otellerin tanımına bakıldığında, müşterilerin geceleme ihtiyaçlarını karşılayan, aynı zamanda yemek yeme ve içme, spor ve eğlence ihtiyaçlarına da cevap veren yapılar olduğunu görmekteyiz. İlk oluşmaya başladığı günden itibaren çeşitli sebeplerden ötürü seyahat eden yolcular, seyahat ettikleri süre boyunca konaklama ihtiyaçlarını giderecek mekanlara ihtiyaç duymuşlardır. Bu ihtiyaca yönelik şehirlerarası yolların kenarlarında kurulan ilk konaklama yapıları olan kervansaraylara rastlanmaktadır. Günümüze kadar çeşitli isimlerle adlandırılan bu tip

yapılar yüzyıllardır insanların farklı gereksinimleri doğrultusunda değişmiş ve pek çok ihtiyaca cevap verebilecek mekanlar haline gelmiştir. İlk olarak şehirler arası yolculuklarla başlayan ve ticaretin gelişmesiyle artarak devam eden süreçte konaklama mekanlarının sayısının da giderek çoğalmasıyla zaman içerisinde daha kapsamlı kompleksler haline alan kervansaraylar bugünkü otel işletmelerinin temelini oluşturmaktadırlar. Gelişen dünya ile birlikte otel kavramı da gelişmiş, beklentiler fazlaşmıştır. Gittikçe artan otel sayısı ile birlikte otel işletmeleri müşterilerini memnun edebilmek için daha fazla çaba içerisine girmek durumunda kalmışlardır. İş ve teknoloji alanında meydana gelen gelişmeler de bu süreci hızlandırarak konaklama yapılarının çeşitlerinin artmasına sebep olmuştur. Günümüzde kişiye özgü hizmetler sunan ve yaratıcı mekan tasarımlarının ön plana çıktığı oteller yapılmaktadır. Bu tarz farklılaşmaların en büyük sebebi tasarım, seyahat, iş ve teknoloji alanında meydana gelen gelişmelerdir. Otel müşterilerinin beklentilerini tek başına konaklama hizmeti karşılayamamaktadır. Konaklamayla birlikte dinlenme ve eğlence gibi ek aktivitelere ihtiyaç duyulmaktadır. Görselliğinde ön planda tutulması gerekmektedir. Müşteriler konaklama, yeme-içme, eğlence ve spor gibi aktivitelerin dışında görselliğinde düşünüldüğü, farklı tasarımların tercih edildiği ve konforun ön planda tutulduğu otellere yönelmektedirler. Bu anlamda dikkat çekmesi ve akılda kalması, zaman zaman kişiyi eğlendirebilmesi bakımından temalı oteller sıkça tercih edilmektedir. Pek çok otel işletmecisi, otel tasarımlarında seçtikleri farklı temalarla akılda daha kalıcı olmayı hedeflemektedirler.

Günümüz otellerini inceleyebilmek için ilk olarak otellerin bugüne kadar geçirdiği süreci incelemek gerekmektedir. İlk kurulan otellerden bu yana konaklama tesislerinin tarihçesi ve gelişiminin ardından hızla değişen dünya, teknoloji ve iş çevresinin sebep olduğu değişim sürecine bağlı olarak otellerin tasarım yönünden geldiği nokta incelenmelidir. Bu sistemle yola çıkıldığında temalı otel olgusunu anlamak ve bu tip oluşumları inceleyebilmek daha doğru olacaktır.

2.TEMA KAVRAMI

“Tema”, bir sanat eserinin merkezinde yer alan temel duygu ve düşünceler demektir. Konu ve ana düşünce ile yakınlığı nedeniyle onlarla karıştırılmaması gereken bir terimdir. Konunun somut nitelikli olmasına karşılık, tema soyut özellikler gösterir.

Bir eserin teması, onun konusu değildir, konunun çok özel bir biçimde işlenmiş ayrıntısıdır.

Mimaride “Tema” belirli bir konu üzerinden giderek yapay çevreler oluşturma etkinliği olarak adlandırılmaktadır. Temalar, genellikle tarihten, farklı kültürlerden ve düşsel bir dünyadan hareketle belirlenmektedir. Sadece dekorasyonda vurgulanabileceği gibi, bütün mimariye de şekil vermek mümkün olmaktadır. Günümüzde restoranlar, müzeler, havaalanları, parklar, çeşitli yerleşim birimleri, vb. temalı olarak tasarlanabilmektedir. Temalandırmanın dünyadaki en geniş ölçekli uygulama alanı ise temalı otellerdir. Kavram olarak; temalı otel ‘bir konusu olan’ otel anlamına gelmektedir. Farklı mimari tarzlarda hazırlanan, hatta kişiye özel odaların tasarlandığı temalı oteller, farklılık arayanların ilk sıradaki tercihi olmaktadır. Ülkelerin yaşam tarzlarından, içinde bulunulan coğrafyaya kadar pek çok faktör, otellerin yapısını da belirlemektedir. Temalı otel; var olan tarihi bir yapının mimari açıdan benzeri olabileceği gibi, odaların dekorasyonu, sunulan hizmet tarzı da temayı oluşturan faktörlerdir. Değişen dünya ve değişen yaşam tarzlarına alternatif oluşturulan bu yapay ama insana çok doğal gelebilen dünyada var olmak, kısa süreliğine de olsa pek çok insanın kendini özel hissetmesine neden olmaktadır (T.Tekinkoca)

3.KONAKLAMA YAPILARINA GENEL BAKIŞ

Turizm sektörünün bir parçası olan konaklama yapıları, buldukları yere, bölgeye ve dolayısıyla da verdikleri hizmete göre farklılık göstermektedirler. Kapasitelerine, hitap ettikleri müşteri profiline ve otel işletmesinin kendi içinde belirlediği faktörlere göre şekillenmektedirler. Öncelikle kavram ve özellikleri açısından günümüz tüketici tercihlerinde yaşanan büyük değişimin sonucu olarak turizm işletmeleri kendi içlerinde farklılıklara yönelmektedirler. Turizm sektöründe önemli bir yere sahip olan konaklama yapıları farklı talep ve beklentilere sahip tüketicilerin pek çok ihtiyacına cevap verebilmeyi hedefleyen işletmelerdir.

3.1.Konaklama Yapılarının Tanımı ve Özellikleri

Konaklama işletmeleri müşterilerin geçici olarak yatma, dinlenme, yeme-içme, kısmen eğlence ve bunun gibi diğer bazı sosyal ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik hizmet veren tesislerdir.

Teknolojik gelişmelerin yarattığı olanaklar, toplumsal gelişmelerin uluslararası sınırları ortadan kaldırması ve serbest dolaşımın yaygınlaşarak artık daha kolay bir hale gelmesiyle gelişen dünya, turizm konusunda da büyük değişimler ve hızlı bir gelişim süreci yaşamaktadır. Yaşanan gelişmelerin sonucu olarak günümüzde insanlar, daha önceleri gidemedikleri, ulaşımın ve teknolojinin ilerlemiş olmamasından dolayı seyahat etmenin neredeyse imkansız olduğu uzak bölgeleri keşfetme isteği içindedirler. Bu nedenle alışılmadık dışındaki bölgelerde de bol miktarda konaklama tesisi bulunmaktadır.

“Konaklama işletmeleri, turistik tüketicilerin her zaman yaşadığı ortamdan, farklı bir ortamda geceleme, dinlenme, yeme-içme, eğlence, spor gibi ihtiyaçlarını karşılamakta ve turizmi oluşturan kavramlar çerçevesinde diğer işletmelerden farklı özellikler taşımaktadır. Konaklama işletmeleri benzer özellikler göstermekle birlikte farklılaşmalarına neden olan çok sayıda özelliğe sahiptirler. Ancak, her konuk için tüm özelliklerin önemi aynı düzeyde değildir. Ziyaretçiler, doğal olarak aradıkları

özellikleri taşıyan konaklama tesislerini seçmektedirler. Dolayısıyla bir tesise olan talebin yoğunluğu, alıcıların beklentilerini karşılama düzeyi ile orantılıdır. Konaklama işletmelerinin kendi tesislerine yönelik talebi arttırmak için alıcıların istek ve beklentilerini öğrenerek, bu yönde gerekli düzenlemeleri yapmaları gerekmektedir” (S. Özen).

3.2. Konaklama Yapılarının Tarihsel Gelişimi

M.Ö.400 yıllarında Orta Asya’da Türkler uzak mesafelere gidebilmek amacıyla atlarını ehlileştirmişlerdir. Sonrasında tekerlekli araba yapımını öğrenerek yolculuklarını daha rahat bir şekilde gerçekleştirmeye başlamışlardır. Ancak göç ettikleri güzergah üzerinde konaklayabilecekleri mekanlara ihtiyaç duymuşlardır böylece seyahat edenlere konaklama olanağı sunan özel mülkiyetli evler ortaya çıkmıştır (S. Özen). Bu doğrultuda günümüzde otel olarak adlandırılan ve pek çok fonksiyonu bir arada barındıran mekanların oluşumu başlamıştır. Han, taverna ve daha sonraki dönemlerde otel olarak adlandırılan konaklama işletmeleri, ticaret, seyahat ve endüstrinin gelişmesine paralel olarak gelişmiştir. Kökenleri çok eskilere gitmesine rağmen, bugünkü anlamda kullanılan konaklama tesislerinin geçmişi yaklaşık 200 yıl öncesine dayanmaktadır.

Göç ve ticaret yolları üzerine konumlandırılan ilk konaklama yapıları yolculara konaklama hizmeti sunmalarının yanı sıra kentler arası ticaretin ve insan ilişkilerinin ilerlemesine de katkıda bulunmuşlardır. İçerisinde yolcuların dinlenip uyuyabilmesi, temizlenip karnını doyurmasını sağlayacak fonksiyonları barındırırken hayvanların da (at, deve) beslenip dinlenmesine olanak sağlayarak yolculara kolaylık sağlamışlardır.

Konaklama mekanlarına ilk örnekler Roma döneminde gözlemlenmektedir. Roma evlerinde kullanılan plan şemaları uygulanarak geceleme mekanları, yemek alanları ve ahırlar bir veya birden çok avlu etrafına yerleştirilmişlerdir. Yapıların oluşum sürecine bakıldığında han sahiplerinin göç ve ticaret yolu üzerinde bulunan evlerini ticari amaçla yolculara açması ile başladığı görülmektedir. Yolculara evlerinin çeşitli bölümlerini kiralyorlar ve karşılığında kira alıyorlardı. Zamanla han ihtiyacının çoğalması, bu tip aile işletmelerinin de fazlalaşmasına ve hancılığın bir meslek olmasına neden olmuştur.

“Orta çağ döneminde İngiliz hanları, Avrupa otelciliğinin öncüsü olarak gelişme göstermiştir. İngiltere’de ‘Otel’ terimi 1760 yılından sonra kullanılmaya başlanmıştır. 1887’de Londra’nın Trafalgar Meydanı’nda “Hotel Victoria”, 1889’da “Savory” ve 1896’da “Hotel Cecil” hizmete açılmıştır” (S. Özen).

“İkinci Dünya Savaşı’na kadar lüks bir tüketim olan turizm olayı, savaş sonrası Avrupa’daki sanayileşme hareketiyle birlikte gelişmeye ve yayılmaya başlamıştır. Tüketicilerin alım güçleri artmış, turizm olayı uluslararası bir nitelik kazanarak, arz ve talep dengesi bozulmaya başlamıştır. 1936 yılından itibaren Avrupa’da konaklama tesislerinde çeşitlilik artmış, yeni konaklama işletmeleri ortaya çıkmıştır” (B. Gökşen).

Zaman içinde mimari akım ve eğilimlerin değişimi, tasarımcıları popüler olanı yapmak, modayı yakalamak, turiste talep ettiğini vermek adına çeşitli dönemlerde farklı eğilimlere itmiştir.

3.3. Anadolu’da Konaklama Yapıları

Anadolu’da konaklama yapılarının ve konaklama hizmetinin oluşum ve gelişim sürecine bakıldığında, başlangıcının eski hanlara ve kervansaraylara dayandığı görülmektedir. Anadolu Selçuklu dönemi özellikle bu tip yapıların gelişiminde önemli bir yer tutmaktadır. Bugün otel olarak adlandırılan oluşumların temeli olan bu yapıların incelenmesi otel kavramını daha iyi çözümleyebilmek için önem taşımaktadır. Tüm bu değişimlerle birlikte turizm olgusunun mimari ile ciddi ilişki içerisinde olduğu; gerek tarihi kent dokularını koruyabilmiş, gerekse bu mirasa çağdaş yapıları ustaca ekleyebilmiş kentlerin turizm açısından öne çıktıklarını, var olan sayısal değerler net bir şekilde kanıtlamaktadır (E. Yazıcı)

3.3.1. Hanlar ve Kervansaraylar

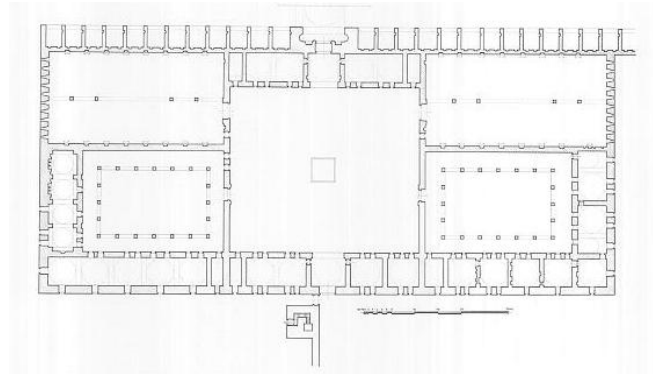
Bugünün otel ve garaj vazifesini birlikte gören yapılara eskiden "han" denilmekteydi. Han, vasıtalı, vasıtasız uzun yoldan gelen yolcuların barınacağı ve geceleyeceği aynı zamanda da hayvanlarının bakımının yapılacağı yerler olarak kullanılırdı.

Selçuklular ve Osmanlılar, sosyal bir vazifeye hizmet etmesi bakımından hanların yapımına öncelik vererek önemli mimari eserler meydana getirmişlerdir.

Hanlar iki şehir arasındaki mesafenin uzunluğuna göre, orta bölümde uygun bir yerde konumlandırılırdı. Bu oluşumlara "Kervansaray" da denirdi. Şehir dışında yapılan bu yapıların bol suyu bulunur, içinde kahvehanesi, erzak ambarları, yem depoları bulunurdu. Kervanlar bir süre gittikten sonra burada mola verirler, geceleyerek kendilerini ve hayvanlarını dinlendirirlerdi. İlk olarak Roma imparatorluğu zamanında ortaya çıkan ve villalarda kullanılan plan şemaları uygulanarak geceleme ve yemek alanları ile ahırlar bir ya da birden çok avlu etrafına yerleştirilirdi. Hanların geleneksel planları, galeri ve üstü kapalı bir avlunun çevresine yerleşen mekanlar biçimindeydi.

Şekil 1. Kervansaray planına örnek
URL-1: <http://www.avanosevi.com>

Şekil 2. Lüleburgaz Kervansarayı, plan şeması
URL-2: http://www.mimarsinaneserleri.com/mimari_cizimler

Bugünkü otel olarak adlandırılan konaklama yapılarının ilkinin Türklere kurmuşlardır. Daha sonraları “Kervansaray” olarak adlandırılan bu konaklama yapılarını Anadolu’da Selçuklular sonrasında ise Osmanlılar en mükemmel düzeye çıkarmışlardır (B. Göksel).

Yolların uğrak noktalarında ve kavşaklarda kurulan kervansaraylar, seyahat eden insanların hayvanlarıyla birlikte konaklayabileceği, gerektiğinde hayvanlarını satın yerine yeni hayvanlar alabileceği, saldırılara ve olumsuz hava koşullarına karşı mukavemetli, çoğunlukla suya ve ormana yakın yapılardır (U. Şener).

Şekil 3. Büyük Han; Lefkoşe
URL-3: <https://encrypted-tbn3.gstatic.com>

Kervansaraylar ilk defa 10. yüzyılın sonlarına doğru Selçuk Hanları tarafından Orta Asya’da yaptırılmıştır. Önceleri askeri savunma için düşünülmüşlerdir ancak zaman içerisinde ticaretin artması ile genişletilmiştir. Selçuklu döneminde ticari yol ağı üzerinde kervanların akşamları güvenli bir şekilde konaklamaları ve ihtiyaçlarını görmeleri için sultan hanı da denilen kervansaraylar yapılmıştır. “Büyük ticaret yolları üzerinde kurulmuş olan Selçuklu kervansaraylarının aralarındaki uzaklıklar, deve yürüyüşü ile günde dokuz saat, yani 40 kilometre esas tutularak saptanmıştır” (B. Göksel). Çevrelerindeki yüksek duvarlarla korunan ve barış zamanlarında pazaryeri olarak da iş gören bu

kervansaraylar savaşta kale olarak da kullanılırdı. Selçuklu kervansarayları üç genel tipe uygun olarak yapılmışlardır. Bunlar, yazlık denilen avlulu, kışlık denilen kapalı ve her iki türün birleştirilmesinden oluşan karma tiplerdir. Osmanlı İmparatorluğu döneminde şehirlerdeki hanlar ticaret ve konaklamak için yapılmış gelir getirici vakıf yapılarıdır.

Kervancılık yüzyıllar boyunca yalnızca ticari hayata değil seyahat kavramına da büyük katkılarda bulunmuştur (T.A.Yavuz).

3.3.2. Selçuklu Kervansarayları

Selçuklu kervansarayları başlangıçta, yolcuların ve kervanların konaklamaları ve ihtiyaçlarını görmeleri için, semerci, urgancı, nalbant, demirci gibi atölyeleri, mutfak, hamam, tıbbi yardım, çayhane veya kahvehane, yatak bölümü, binek ve yük hayvanları için yarı kapalı bölümü, hatta bazılarında Mescit bile bulunurdu. Hanlarda verilen hizmetlerden para alınmazdı.

Kervansaraylar Selçuklu Sultanları ve devlet adamlarınca vakıf olarak kurulmuştur. Bir kervansarayın temel işleyişini sağlayan yasal ve parasal mekanizma, döneme ilişkin vakfiyelerde tanımlanmıştır. Kervansaray çalışanları; çalışanlar başında yer alan *nazır*, kontrolleri yapan bir *müsrif*, bir *mütevelli* (handa olması gerekmiyor), bir *hancı*, bir *muzif* (sorumlu müdür), emir *havayıcı* (gerekli erzak ve malzemeyi sağlayan), aşhanede bir *aşçı*, bir *baytar* ve atlı bir hizmet adamı, mescit için bir *imam* ve *müezzin* olarak kaydedilmiştir (B. Göksel) .

Şekil 4. Aksaray'da bir Kervansaray Örneği

URL-4: <http://upload.wikimedia.org>

“Bir kervansarayda yerli ve yabancı ayırt edilmeksizin herkese üç gün yiyecek - içecek verilmiş, değişik din, dil ve ırktan olan insanlar bu mekanlarda bir tür dünya vatandaşlığı yaşamışlardır” (B. Göksel) .

Şekil 5. Aksaray’da Kervansaray İç Görünümü
URL-5: <http://upload.wikimedia.org/wikipedia>

Kervansaraylar, kervanların gün boyunca süren yorucu yolculuktan sonra konaklamalarını, bu arada yolcuların ve hayvanların her türlü ihtiyaçlarını karşılayabilecek yatakhane, aşevi, erzak ambarı, depolar, ahırlar, mescit, şadırvan, hamam, eczane, ayakkabıcı, nalbant için gerekli mekanlar bulundurmaktadır. Kervansarayların boyutları, üzerine inşa edildikleri yolun, ticaret hacmine, dolayısıyla konaklayacak kervanların büyüklüğüne ve yaptırımların gücüne bağlı olarak değişmiştir.

Kervansaraylarda "açık" ve "kapalı" bölümlerin varlığı ölçüt olarak kullanılmış; buna göre de;

1. Yalnızca kapalı kısmı olan "hol" hanlar,
2. Hem açık, hem kapalı kısmı olan hanlar,
3. Yalnızca açık kısmı olan "açık bölüm" hanlar olarak üç grupta sınıflanmıştır.

Bu gruptan ayrı olarak iç içe iki plandan oluşan "eş odaklı" hanlar da, farklı bir tip olarak tanımlanmıştır

İşlev ağırlıklı tipolojiye göre ise kervansaraylar; yalnız barınak kısmı olan hanlar, barınak ve servisleri olan hanlar olarak iki temel gruba ayrılmaktadır.

“Anadolu kervansaraylarında mescitler, avlu önyüzünde ya da avlu ortasında fevkani köşk mescit olarak görülmektedir. Mescidi avlu ortasında olan kervansaraylar, Konya – Nevşehir yolu üzerindeki Ağzıkara Han, Kayseri - Sivas yolu üzerindeki Tuzhisarı Sultan Han, Konya - Aksaray yolundaki Sultan Han ve Afyon - Konya yolu üzerindeki Sultandağı Sahip Ata Hanı olmak üzere dört adettir.” (B. Göksel)

3.4. Osmanlı Dönemi Konaklama Yapıları

Osmanlı döneminde kervansaray ve hanların yapımına oldukça önem verilmiştir. Halkın hizmetine sunulan ve pek çok işlevi bir arada barındıran bu tesisler dönemin ihtişamının ve devletin gücünün bir göstergesi olarak kabul edilmekteydi. Dönemin konaklama yapılarını incelemek gerekirse kısaca dört başlık sayılabilir;

- a-Külliye Kervansarayları
- b-Bekar odaları
- c-Pansiyonlar
- d-Osmanlı Hanları

a-Külliye Kervansarayları: Külliye kervansarayları bünyesinde, din ve millet fark etmeden yabancı ve yerli misafirlerin, hizmetlileri, hayvanları ve yükleriyle kabul edildikleri konaklama tesisleridir. Yatak, yiyecek ve yem hizmetlerinde para alınmadan yolcular tüm olanaklardan yararlanabilirlerdi.

b- Bekar Odaları: Osmanlı'da han ve kervansarayların dışında, aylık ve yıllık ücret karşılığında kalınan bekar odaları bulunmaktaydı. Bu odalarda kalanlar çalıştıkları yerin ya da ait oldukları esnaf loncasının kefaletini sağlamak zorundaydılar. Daha çok çarşı yerinde inşa edilen bu odalara İstanbul'da Galata civarında rastlanmaktadır. XVII. Yüzyılda, buralarda kalanların yeniçerilerle birleşerek ayaklanmalara katılmaları nedeniyle bekar odalarına kısıtlamalar

getirilmiş, XIX. Yüzyılda ise birçoğu kapatılmıştır. “Bekar odalarının içinde yer aldığı binalar, dıştan oldukça eski hatta yıkılacak gibi duran, içinde çok sayıda kişinin yaşadığı, bölünmüş küçük odalardan oluşan, bakımsız ahşap yapılarıdır. Öncelikle, her ne kadar odalar bekar odaları olarak tanımlansalar da, bu tanımın, kişilerin medeni hallerinden çok yaşam biçimlerine işaret eden bir anlam içerdığini söylemek gerekir. Odalarda yaşayanlar arasında bekarlar olduğu kadar evli insanlar da vardır ve hemen hepsi Anadolu’nun çeşitli yerlerinden İstanbul’a çalışmak üzere gelmiş kişilerdir. Gelenlerin yoğun olarak belirli bir bölgeden geldiğini söylemek pek mümkün değil, bu konuda oldukça dağınık ve geniş bir yelpazeden söz edilebilir” (G.Toksoy).

c- Pansiyonlar: Kente gelen zengin tüccarlar, diplomatlar yada eşleriyle ve çocuklarıyla seyahat eden yolcular çoğunlukla Galata civarındaki pansiyonları tercih ederlerdi. Bu pansiyonlar ücret karşılığında müşterilerine oda ve yemek hizmeti sunmaktaydılar.

d- Osmanlı Hanları: Rumeli ve Anadolu’dan gelen tüccar, esnaf ve iş sahiplerinin konakladığı bu yapılar uzun mesafeler arası yolculuk yapanların konaklaması için düşünölmüş yapılardı.

Galata’nın eski Osmanlı dönemine ait olan “Kurşunlu Han”, XVI. Yüzyılın ikinci yarısında eski “San Michele” kilisesi yerine Mimar Sinan tarafından yaptırılmıştır. Osmanlı döneminde yapılan ilk yabancı han ise 1771-1775 tarihleri arasında yapılmış olan “St.Pierre Hanı”dır (M. Baslo).

3.4.1. Osmanlı Döneminde Yapılan İlk Oteller

19. Yüzyılın ilk yarısına bakıldığında yoğun olarak konaklama hizmetlerinin Beyoğlu ve çevresinde toplandığı görölmektedir. Otelciliğe ilk geçiş dönemi pansiyonculuk, kat veya daire kiralama ile başlamıştır. İnsanlar içinde yaşadıkları konutları oda oda kiralarken zamanla tüm yaşam alanlarını kiralamaya başlamış yeni bir sektör oluşturmuşlardır. Sonrasında bu sektör büyük sermayelerle açılan konforlu mekanların tasarlanması ve otel olarak işletilmesiyle büyüyerek gelişmiştir. 1891 yılında açılan “Grand Hotel de Londres”, 1893’te “Hotel Bristol” ve 1896’da “Pera Palace” otel olarak inşa edilen ilk yapılarıdır (E.Yolcu).

Şekil 6. Büyük Londra Oteli, Beyoğlu
URL-6: <http://www.beyogluinfo.com/marca/yukle/2011/07/londra.jpg>

Şekil 7. Büyük Londra Oteli, Beyoğlu
URL-7: <http://fesmekan.mynet.com/dosya/me kan/p/82888-buyuk-londra-oteli-1.jpg>

Şekil 8. Bristol Otel, Beyoğlu
URL- 8: <https://encrypted-tbn2.gstatic.com/images>

Şekil 9. Pera Palas, Beyoğlu
URL-9: <http://4.bp.blogspot.com>

Şekil 10. Pera Palas, Beyoğlu

URL-10: <https://encrypted-tbn0.gstatic.com/images>

1891 yılında inşa edilen “Grand Hotel de Londres” yeni dönemin gelişen lüks ve otel konseptini yansıtır. Özellikle kullanılan mobilyalar dönemin ince işçiliğini gözler önüne sermektedir. İçerisinde bulunan asansör ve restoranıyla da dönemin çizgilerini yansıttığı görülmektedir.

1893’te hizmete açılan diğer bir otel “Hotel Bristol”dür. Otelin giriş kısmında sağ tarafta kahve salonu sol tarafında ise okuma ve bekleme bölümleri konumlandırılmıştır. Yatak odalarında farklı boyutlarda birden fazla çeşit bulunmaktadır. İçinde bulunduğu dönemin ince zevkini ve el işçiliğini en iyi şekilde yansıtan otel, oldukça gösterişli giriş kısmıyla özellikle dikkat çekmektedir.

1896 yılında hizmete açılan “Pera Palas” mimari kimliği ve odalarının tasarımı yönünden kendi dönemine ait diğer otellerden ayrılmaktadır. Otelin giriş kısmında resepsiyon, restoran ve gün ışığı alan yüksek tavanlı balo salonları konumlandırılmıştır. Üst katlarda 16’sı süit olmak üzere toplam 115 odası bulunmaktadır.

19. Yüzyılda Osmanlı’nın Batıdaki gelişmelere karşı ilgisi ve hayranlığı sonucunda başta İstanbul olmak üzere büyük şehirlerde “otel” kavramı hızla gelişmeye ve kendine yer bulmaya başlamıştır. Geleneksel konaklama anlayışı ve

mimarisi sürekli yenilikçi bir anlayışla ilerlerken, dönemin otelleri 'de bu gelişim sürecine katkıda bulunmuşlardır.

3.5. Cumhuriyet Dönemi Konaklama Yapıları

Cumhuriyetin kurulması ile birlikte Türkiye her alanda yeni bir yapılanma sürecinin içerisine girmiştir. Bu yapılanma sürecinde konaklama alanında da farklılaşmalar başlamıştır. Geçmişin otelleri hizmet vermeyi sürdürürken dönemin batılı şartlarına uygun yeni oteller açılmıştır. Dönem içerisinde turistik tesis kavramı bir bütün olarak ele alınıp yeniden şekillendirilmiştir (B.E. Karahasanoğlu).

“XIX. Yüzyıl, önce otellerin müşterilerinin değiştiği sonrada otellerin yer değiştirdiği bir dönem olmuştur. Türkiye’ de köklü turizm çalışmaları 1950’ler gibi çok geç bir tarihte başlamıştır” (B.E. Karahasanoğlu).

Kent içinde tasarlanan otellerin müşterileri genelde iş çevresinden kişiler oluyordu. Daha iyi hizmet verebilmek ve dönemin yükselen standartlarına ayak uydurabilmek için oteller kendilerini yenilemeye ve modernleşmeye başladılar. Başkent Ankara olarak kabul edilmesiyle birlikte modernleşme hareketi orada da başlamıştır. Bu dönemde Mimar Vedat Tek tarafından tasarlanan Ankara Palas Otelinin inşasına başlanmıştır. Döneminin en donanımlı oteli olarak kabul edilmektedir.

Şekil 11. Ankara Palas Otel

URL-11: <http://www.mimarlikmuzesi.org/koleksiyon/imaglar>

Birbiri ardına açılan modern otellerin yapımı, 1970'lere gelindiğinde turistik faaliyetlerin hız kazanmasıyla daha da fazlaşmıştır. Gelişen dünyayla birlikte Türkiye'de turizmden payını almak için konaklama endüstrisine önem vermeye başladı ve standartlarını belirli bir seviye üzerinde tutmaya başladı. Çağın mimari kimliğiyle birlikte kentin tarihi dokusu teknolojiyle birleşerek profesyonel bir anlayışa kavuştu.

Şekil 13. Ankara Palas Oteli
URL-12: <http://www.plan-pr.com/images>

4.OTEL KAVRAMI

“Otel” kelimesinin sözlük anlamına bakıldığında Fransızca kökenli “Ostel” (konuk alanı) sözcüğünden geldiğini görüyoruz. Kelimenin bugün kullanıldığı şekliyle karşılığına bakıldığında; yolcuların geçici bir süre ile konakladıkları, dinlenme, arınma, yeme-içme, eğlenme ve spor gibi çeşitli faaliyetleri gerçekleştirdikleri çok amaçlı kompleksler olarak açıklanabilir.

“1983 yılında çıkartılan 2643 sayılı turizm kanununun 67. Maddesine göre karşılığı ise; temel işlevleri müşterilerin geceleme ihtiyaçlarını sağlamak olan, bu hizmetin yanı sıra yeme-içme ve eğlenme gereksinimleri için yardımcı ve tamamlayıcı birimleri bünyelerinde barındıran, en az 20 odalı tesislerdir” (E.B. Karahasanoğlu).

Kar elde etme amacı ile inşa edilen otellerin konuttan farkı, en küçük sosyal grup olan ailenin kullanım alanlarından, çok farklı çevrelerden gelen ve değişik alışkanlıklara sahip kültür gruplarının ortak gereksinimlerine cevap verebilecek yapıda olmasıdır. Genellikle sürekli değil geçici bir kullanım alanı sunan oteller insana özel bir yaklaşım ve tutum içerisindedirler. Sosyal, kültürel, ekonomik ve teknolojik gelişmelerin bağlantısı olarak iletişim, tanıtım, turizm değerlerinin yansıtılacağı önemli hizmet yapıları olarak değerlendirilmelidir (Y. Çakırkaya).

Konaklama mekanlarının tarihsel süreçte gelişimi ile birlikte seyahat ve konaklama kavramlarının anlamı ve boyutunda gelişmeler olmuştur. Günümüzde gelişen teknoloji ve iletişimin verdiği ivme ile sektör olarak güçlenen “turizm”, ekonomik hareketliliğin sürdürülmesi noktasında giderek önemini arttırmıştır. Her alanda bilgi ve tecrübe paylaşımının gerekliliği farklı sektörlerle turizm sektörünü buluşturmuş, alışkanlıklar; bireysel istekler ve çağdaş gereksinimler doğrultusunda yeniden programlanmaya başlanmıştır. Bu doğrultuda konaklama mekanları da alışılmış, standartların dışında yeni tanımlar kazanmıştır. Özellikle konaklama mekanlarının yeniden sınıflandırılması gerekliliğinden hareketle, zaman içinde turizm alanında mekan ve konaklama anlayışını ifade eden yeni terimler iç mimarlık literatürüne girmeye başlamıştır (B. Pehlivanoğlu).

“Alternatif Turizm” kavramının oluşmasına sebep olmuştur. Bireysel turların ön planda tutulduğu bu turizm çeşidinde; büyük konaklama tesisleri yerine küçük ve orta büyüklükte işletmelerin seçilmesi, yerel ve kültürel değerlerin esas alındığı bir tarzda oluşturulmuş küçük konaklama mekanlarında hizmet verilmesinin önemi vurgulanmıştır (C. Tosun).

4.1. Otel Çeşitleri

Zaman içerisinde gelişen ve değişen dünyayla birlikte kullanıcı gereksinimleri ve beklentileri de farklılık göstermiştir. Özellikle büyük bir pazar olan konaklama işletmeleri tarafından oldukça önemli olan bu değişim ciddiyetle ele alınarak takip edilmekte ve istatistikler doğrultusunda hareket edilmektedir. Her çeşit müşteriye cevap verebilmekte zorlanan işletmelerin yanı sıra her isteğinin karşılanmasını bekleyen müşteriler, çözümü karmaşık ve zor olan bir denklem yaratmaktadır. Tüm istek, arzu ve beklentileri karşılayabilmek ancak farklı içeriklere sahip mekanların oluşturulmasıyla mümkün olabilmektedir. Bu anlamda pek çok farklı hizmeti barındıran, her türlü isteğe cevap verebilecek özelliklere sahip otel işletmeleri bulunmaktadır. Müşteriler bir konaklama merkezinde olması gereken zorunlu özelliklerin dışında kendi özel zevklerini, hobilerini, isteklerini karşılayabileceğini düşündükleri tesisleri, içeriğinde arzuları doğrultusunda özellikler bulunan ve kendilerine hitap ettiğine karar verdikleri işletmeler arasından seçebilmektedirler. Onlarca çeşidi bulunan konaklama yapılarını farklılıklarına göre sıralamak gerektiğinde “olağan konaklama yapıları” ve “sıra dışı konaklama yapıları” olarak iki ana başlık altındaki pek çok alt başlık ile birlikte incelemek mümkün olacaktır.

4.1.1. Olağan Konaklama Yapıları

Müşterilerin farklı beklentilerini karşılayabilecek kapasitede farklı tarz ve türde inşa edilen ve buna uygun olarak dekoru ve hizmeti belirlenen 26 adet olağan konaklama yapısı bulunmaktadır. Bu konaklama yapılarını alt başlıklar halinde sıralayarak içeriklerini kısaca şu şekilde ifade etmek mümkündür;

- 1- 1–5 Yıldızlı Oteller:** Kullanıcı için daha cazip olma yarışı içerisinde olan bu otellerin kalite ve fiyatlarını sunulan bazı servisler belirlemektedir. Turizmde geçen yıllarda oluşan dünya çapındaki büyüme sebebiyle,

özellikle küçük kuruluşların standartlarında gözle görülür bir ilerleme görülmüştür. Başarılı bir karşılaştırma yapabilmek için derecelendirme sistemleri oluşturulmuştur. Bu sınıflamaya göre, dünya ve Türkiye’de en fazla bilinen, yıldızı 1’den başlayıp 5’e kadar yükselen otel çeşitleridir.

- 2- Apart Otel: Konaklayanların hizmetleri kendilerinin karşıladığı ayrı daireler biçimindeki otellerdir.
- 3- Budget Otel: Bütçe otelleri olarak bilinmektedir. Lüks olmayan, düşük bütçeli konaklama hizmeti vermektedir.
- 4- Bungalov: Ağaçtan yapılmış tek katlı kır evleridir.
- 5- Butik Otel: Özel belgeli oteller olarak da bilinmektedir. Bunlar, küçük yapıya sahip olmalarına karşın, müşterilerine ev konforunda konaklama sunmaktadır. Müşterilerine sağladıkları kişisel servis olanakları ile büyük marka otellerden farklılaşan bu küçük tatil yapılarına verilen isim, kişisel olarak lüks ya da farklı otel alanlarını nitelendirmek için kullanılmaktadır.
- 6- Dağ Oteli: Kış oteli olarak da bilinmektedir. Türkiye’de ağırlıklı olarak kayak merkezlerinin bulunduğu bölgelerde örnekleri bulunmaktadır.
- 7- Deluxe Otel: Standartları 5 yıldız üstünde olan son derece lüks konaklama mekânlarıdır.
- 8- Devre Mülk: Bir otel veya binada belli zamanlarda tatil amaçlı konaklama imkânı sunan sistemdir. Sistem, çeşitli ülkelerden insanların oturdukları evleri, tatil amaçlı karşılıklı olarak değiş-tokuş etme şeklinde de gelişmiştir.
- 9- Dizayn Otel: Yıldız sayısı yerine, tasarıma odaklı, kendine özgü işletmelerdir. Antalya’da Konyaaltı sahilindeki Hillside Su Otel bu türe örnek gösterilmektedir.
- 10- Eko Resort Otel: Türkiye’de, Antalya’nın Çamyuva beldesindeki Naturland’in denediği, ancak başarılı örneklerine daha çok Arjantin, ABD, Kanada, Avustralya, Brezilya ve Fransa’da rastlanan, doğayla bütünleşmiş yapılardır.
- 11- Golf Oteli: Golf meraklılarına göre tasarlanmış, golf mağazaları ile oyun sahaları bulunan otellerdir.
- 12- Havaalanı Oteli: Yoğun iş temposundan dolayı otel aramak istemeyenlerin havalimanına yakın olduğundan tercih ettiği, genellikle işadamlarının, pazarlamacıların ve uçuş ekiplerinin tercih ettiği konaklama çeşididir.

- 13- Hapishane Otel:** Bu kavram, ilk olarak İstanbul Sultanahmet'te hizmete giren "Four Seasons" ile ortaya çıkmıştır. Dünyada da birçok ülkede bazı eski hapishaneler otele dönüştürülmüştür.
- 14- HIP:** Highly Individual Place (Fazla kişileştirilmiş yerler) dünyada tasarım ve tarz açısından farklı niteliklere sahip oteller anlamına gelmektedir.
- 15- Hostel:** Okulların tatil döneminde turizm hizmeti veren öğrenci yurtlarıdır. Bir odada tanımadığınız 8–10 kişiyle kalmanız ve banyoyu çok sayıda kişiyle birlikte kullanmanız gerekebilmektedir.
- 16- Kongre Oteli:** Bu otel çeşidiyle Türkiye'de ilk olarak İstanbul'daki Cevahir Otel ile tanıştık. Dünyada ise ağırlıklı olarak kongrecilere göre tasarlanmış onlarca örneği bulunmaktadır.
- 17- Motel:** Yol üstünde, ağırlıklı olarak motorlu araç kullananlara yönelik hizmet veren işletmelerdir.
- 18- Müze Otel:** İstanbul Sultanahmet'teki Eresin Crown ile Beyazıt'taki Antik Otel, Türkiye'de bu alanın öncüleri sayılmaktadır.
- 19- Oberj:** Kırsal kesimde doğaya uyumlu, spor ve av ve kış turizmine yönelik geçici konaklama yapılan işletmelerdir. Bu tür otellerin odalarında ranza sistemi de bulunabilmektedir. Uludağ ve Elmadağ'da örnekleri vardır.
- 20- Pansiyon:** Müşteriye yeme-içme ve konaklama imkânı sunan basit işletmelerdir.
- 21- Residence:** Ev kiralamak yerine uzun dönemli konaklamayı tercih edenlerin otelidir.
- 22- Resort:** Deniz kıyılarına inşa edilen otellerdir.
- 23- Şehir Oteli:** Şehir merkezlerinde bulunup, konaklama, iş toplantısı, kongre ve basın toplantısı gibi etkinliklere göre tasarlanmış konaklama birimleridir.
- 24- Tatil Köyü:** Ortalama bin kişiye konaklama imkânı sunan, kendi içinde '1'inci' ve '2'nci' sınıf diye ikiye ayrılan dev yapılardır.
- 25- Temalı Otel:** Dünyada giderek yaygınlaşan temalı otellerin, Türkiye'de ilk örneğini Antalya Kundu'daki WOW "Topkapı Palace" ve "Kremlin Palace" oluşturmuştur. Daha sonra çeşitli ünlü saray ve gemiler biçiminde tasarlanmış birçok tematik tesis hizmete girmiştir.
- 26- Termal Otel:** Türkiye'de örneklerine sıklıkla rastlamaya başladığımız bu tür otellerin özelliği içinde termal su bulundurmalarıdır (S. Özen)

4.1.2. Sıra dışı Konaklama Yapıları

Olağan konaklama yapılarına ek olarak dünya genelinde 25 adet sıra dışı konaklama yapısı belirlenmiştir. Bu konaklama yapılarını alt başlıklar halinde şu şekilde sıralamak mümkündür;

- 1- Ada Otel: Ağırlıklı olarak Uzakdoğulu Aman Grubu ve Karayip Adalarında suyun üstüne inşa edilen konaklama birimleridir.
- 2- Buz Otel: Alaska, İsveç, Finlandiya, İsviçre ve Kanada’da buzdan inşa edilen oteller bulunmaktadır. İlkbaharın gelişi ile birlikte erimeye başlayan bu otellerin bazıları her yıl yeniden inşa edilmektedir.
- 3- Çıplaklar Oteli: ABD, Fransa, Meksika, Jamaika, Bonaire ve Dominik Cumhuriyeti’nde, herkesin çırılçıplak gezebildiği işletmelerdir.
- 4- Çadır Otel: Bu tür konaklama tesislerine ABD’den Arjantin’e, Yeni Zelanda’dan Şili’ye kadar birçok ülkede rastlanabilmektedir.
- 5- Çocuk Oteli: İngiltere’deki “Sparkles Family” ile Florida’daki “Nickeledeon Family” tamamıyla çocuk odaklı, onların hayal dünyasına göre tasarlanmış otellerdir. Çocukların eğlenmesine yönelik her türlü tesisin ve oyun alanlarının yanı sıra ailelerinde dinlenebilmesi için çocukların güvenliğine yönelik üst düzeyde çözümler kullanılmaktadır.

Şekil 14. “Nickeledeon Family Resort”, Orlando
URL-13: <http://images.familyvacationcritic.com/nickelodeon-famsuite-overview.jpg>

- 6- Deniz Dibi-Akvaryum Otel: İsveç ve Uzak Doğu’da örnekleri bulunmaktadır. İsveç’teki “Utter Inn”in su üstündeki bölümünde yemek yenebilmekte, suyun 3 metre altındaki bölümünde ise uyunabilmektedir.

Şekil 15. “Utter Inn”, Stockholm

URL-14: <http://inhabitat.com/wp-content/blogs.dir/1/files/2012/12/Utter-Inn7.jpg>

- 7- Eşcinseller Oteli: ABD, Kanada ve Hollanda gibi bazı Avrupa ülkelerinde eşcinseller için düzenlenmiş işletmelerdir.
- 8- Fantezi Oteli: ABD’nde bulunan “Caesars Pocono Resorts”, ‘Aşk Oteli’ sloganı ile pazarlanmaktadır. Balayına çıkanlar için odasında kalp şeklinde havuzu, şampanya bardağı gibi tasarlanmış banyo, camdan jakuzi gibi romantik unsura yer verilmektedir. Belek’te de hizmete açılan “Adam&Eve” Otel de ‘Dünyanın En Seksi Oteli’ sloganı ile tanıtılmaktadır.

Şekil 16. “Caesars Pocono Resorts” ve “Adam&Eve” Otelleri

URL-15: <https://encrypted-tbn2.gstatic.com/images>

URL-16: <https://encrypted-tbn2.gstatic.com/images>

- 9- Kale-Saray Otel: Tarihi kale veya sarayın otele dönüşmüş halidir. Fransa’da bu tür otellere sıklıkla rastlamak mümkündür.
- 10- Kapsül Otel: Japonya’da bulunan bu otelin odaları dolap çekmeceleri şeklindedir. Tabuttan biraz büyük olan kapsül otelin odaları, ucuz olduğu için tercih edilmektedir.

Şekil 17. Japonya’da Bir Kapsül Otel Örneği
[URL-17: http://www.mimdap.org/w/wp-content/uploads/kapsul1.jpg](http://www.mimdap.org/w/wp-content/uploads/kapsul1.jpg)

- 11- Karma Amaçlı Oteller: Bu oteller kompleks bir yapıya sahiptirler. Otellerde; marketler, mağazalar, bankalar ve pet shoplar (evcil hayvan dükkanı) gibi insanın günlük hayatta ihtiyaç duyabileceği birçok imkânı bulmak mümkündür.
- 12- Kilise Otel: Fransa ve İngiltere’deki bazı kiliseler aslına uygun şekilde onarılarak otel olarak yeniden işlevlendirilerek işletilmektedir.
- 13- Kütüphane Otel: New York’ta bulunan “Library Hotel” 10 katlı bir binanın tamamı kullanılarak oluşturulmuştur. Odaları değişik konularda okuma zevki olan ve bu alanlarda kitap okumak isteyen müşterilerin zevkine hitap edecek şekilde tasarlanmış ve ihtiyaç duyulabilecek araç-gereçlerle donatılmıştır.

Şekil 18. "Library Otel", Newyork
URL-18: <https://encrypted-tbn3.gstatic.com/images>

14- Mobil Otel: Brezilya Sao Paulo merkezli "Exploranter Overland Hotel", TIR üstünde konaklamaya uygun hale getirilerek, 28 odası bulunan mobil (gezer) bir otele dönüştürülmüştür.

Almanya merkezli bir tur şirketine ait olan "Rotel Tour" da yine kendine özel imal edilen tırlarda konaklama hizmeti vererek farklı bir gezen otel anlayışı yaratmışlardır.

Şekil 19. "Rotel Tour", Almanya
URL-19: <https://encrypted-tbn3.gstatic.com/images>

15- Tek Oda Otel (One-Off): Bu otellere örnek olarak ABD’de bulunan dev bir köpek şeklinde inşa edilen “Dog Bark Park Inn” gösterilebilir. Telefon ve televizyon bulunmayan köpek biçimindeki otelde fazla elaman olmadığı için müşteriler kahvaltı, yemek gibi isteklerini kendileri yerine getirmektedirler.

Şekil 20. “Dog Bark Park Inn”, ABD

URL-20: <http://blog.beatthebrochure.com/wp-content/uploads/2012/09/dog-bark-park-inn-photo.jpg>

Şekil 21. “Dog Bark Park Inn”, ABD

URL-21: <https://encrypted-tbn3.gstatic.com/images>

Tren Otel: Alaska’da bulunan “Aurora Express” çok uzun yıllar boyunca yolculuk yapmış, daha sonrasında da otel olarak yeniden işlevlendirilmiştir bir yük trenidir. ABD ve İskoçya’daki diğer örnekler gibi eskiden tren olarak kullanıldıktan sonra şimdilerde dağ kıyısında kendine özgü farklı konaklama imkânı sunan bir otele dönüşmüştür.

Şekil 22. “Aurora Express”, Alaska

URL-22: <http://www.fairbanksalaskabedandbreakfast.com/trains/dining3.jpg>

Şekil 23. “Aurora Express”, Alaska

URL-23: <http://bozaround.com/wp-content/uploads/2010/03/aurora-express-03.jpg>

- 16- Uzak Otel:** Tasarım aşamasındaki henüz tamamlanmamış olan Alman ve Amerikan mühendislerin ortak olarak üzerinde çalıştığı “Unter der Sterner”in (dönen uzak otel) 2030’da hizmete açılması planlanmaktadır.
- 17- Ağaç Evler/Oteller:** Ağaç üstüne konaklama sunan mekânlardır. Ağaç evler Afrika’nın çeşitli bölgelerinde hâlâ en güvenli konut tarzı olarak kullanılmaktadır. Hindistan ve Brezilya’da da örneklerine rastlanmaktadır. İsviçre’de bulunan diğer ağaç ev ise türünün en büyüğü olma özelliğini taşımaktadır. 70 yaşında bir meşeye monte edilmiş olan yapı yaklaşık 120 metrekare büyüklüğündedir. 30 kişinin içerisinde rahatça hareket edebildiği yapı, konferans salonu olarak kullanılmaktadır.
- 18- Mağara Otel:** Dünyada ABD, Yeni Zelanda, İspanya ve Avustralya’da örnekleri bulunan mağara otellere Türkiye’de daha çok doğal bir oluşum olan ‘Kapadokya’ bölgesinde rastlamaktayız. Doğal mağara biçimlerinin içinde oluşturulmuş olan odaların bazıları yeraltında konumlanmıştır. (Euractiv AB Haber ve Politika Portalı, 2009).

4.2. Alternatif Turizm ve Otel Yapılarına Etkisi

Turizm ve otelcilik sektöründe yeni arayışların başlamasıyla birlikte oluşan kavramlardan biride “Alternatif Turizm”dir. Yüksek derecede özgünlük değerleri olan alternatif otellerin, deneyime öncelik verdiği, kendi kimliklerini müşteri kimliği ile özdeşleştirerek farklılaşmayı hedefledikleri görülmektedir. Alternatif turizm kavramının doğmasına temel oluşturan eğilimlerin başında turizmin gittikçe artan çevresel etkilerinin fark edilmesi, yeni ve farklı turizm çeşitleri arayan turist sayısındaki artış, ekonomik ve çevresel etkenlerin önem kazanması sayılabilmektedir.

“Alternatif turizm genel olarak soft (çevreye zarar vermeyen) turizm olarak adlandırılmaktadır. Bununla birlikte doğa turizmi, sürdürülebilir turizm veya düflük etkili turizm gibi turizm çeşitlerini içine alan boyutlar çerçevesinde irdelenmiştir. Turizm anlayışında meydana gelen farklılaşmaların neticesinde yeni konaklama mekanları ortaya çıkmıştır. Butik otellerin farkı arayışlar doğrultusunda doğuşu 1980’li yılların başlarına denk gelmektedir. New York’da Andree Putman tarafından tasarlanan “Morgans Hotels”i ilk butik otel deneyimini iç mekanında müşterilerine sunmuştur” (B. Pehlivanoğlu).

Şekil 24. “Dwarika’s Otel”, Katmandu
URL-24: <https://encrypted-tbn0.gstatic.com/images>

Şekil 25. “Dwarika’s Otel”, Katmandu
URL-25: <http://gallivant.com/p/2013/01/dwarikas-hotel-1.jpg>

“Alternatif arayışlara cevap verebilecek, diğer büyük ölçekli otellere göre daha küçük, kendi kimlikleri olan, kendine özgü mekan çözümlmelerine sahip oteller ilk olarak tasarım ve mimarlık eğitimi almış aynı zamanda fotoğrafçı ve yazar Herbert Ypma tarafından “hip” (Highly Individual Places, Yüksek Özgünlük Değerleri Olan Mekanlar) otel olarak isimlendirilmiştir” (B. Pehlivanoğlu).

Nepal Katmandu’da bulunan Drawika’s oteli geleneksel tarzda yapılmıştır. Kullanılan malzemeler yüksek kalitede Nepal el işçiliğinin geleneksel teknikleri ile oluşturulmuştur. Otel konaklama işlevinin yanı sıra aynı zamanda Nepal el oymacılığının da öğretildiği bir okul olma özelliği de taşımaktadır.

Alternatif turizm gelişmesiyle birlikte bu tip otellerin yapımının da giderek çoğaldığı ve yaygınlaştığı görülmektedir. Gelişim sürecine bakıldığında mekansal anlamda meydana gelen biçimsel aynılışma otel yapılarını tek tipleşmeye yöneltmiştir. Aynılışmanın en önemli nedenlerinden biri olan ekonomik zorunluluklar toplumlarda görülmekte olan hızlı tüketim kavramları ile birlikte otelleri de bir tüketim malzemesi haline getirmektedir. Böylelikle faydacı bir nitelik oluşmuş ancak diğer bir taraftan estetik ve duygulara yönelik zevkleri tatmin etmekten uzaklaşmıştır.

Şekil 26. “La Colombe D’or oteli”, Fransa
URL-26: <http://www.cntraveler.com>

Şekil 27. “La Colombe D’or oteli”, Fransa
URL-27: <http://upload.wikimedia.org>

Şekil 28. “La Colombe D’or oteli”, Fransa
URL-28: <http://www.trendengel.com/wp-content/uploads/2011/07/Colombe.jpg>

Şekil 29. “La Colombe D’or oteli”, Fransa
URL-29: <https://encrypted-tbn1.gstatic.com/images>

Şekil 30. “La Colombe D’or oteli”, Fransa
URL-30: <https://encrypted-tbn2.gstatic.com/images>

Otellerin sadece işlevsel isteklere karşılık vermesi beklenmemelidir, aynı zamanda kullanıcısının öznel beklentilerine de yanıt vermesi gerekmektedir.

“Otellerin içine sanat eserlerinin ya da sanatla ilgili aktivitelerin katılması bir nevi kültürel çeşitliliğin oluşmasına olanak vermektedir. Fransa'nın güney doğusunda, Akdeniz'e kıyısı olan Cote'd Azur Bölgesi sanatın hayatın içine girdiği bir bölge olarak adlandırılmaktadır. La Colombe D'or Oteli'nin sahiplerinin sanatla alakalı bilgi, görgü ve sezgileri sayesinde mekan Leger, Matisse, Picasso, Bonnard, Utrillo, Miro, Calder gibi sanatçıların koleksiyonlarından oluşan bir galeriye dönüştürülmüştür. Otel, sanatı yaşam biçimi haline getirerek bu işten keyif alan konuklara hitap etmektedir” (B. Pehlivanoglu).

4.3. Yapısal Özellikleri İle Farklılaşan Oteller

Oteller barındırdıkları işlevlere göre çeşitlilikler gösterirler. Bu özellik çoğu zaman otelin bulunduğu yer, yapılış malzemesi ve yapılış nedenine göre değişebilir. Bu tip farklılıklar aşağıda sıralandığı gibi alt başlıklar halinde incelenebilir;

4.3.1. Yerel Mimari Özellik Taşıyan Oteller

Ülkelere ve halkalara göre yaşam şekilleri ve buna bağlı olarak da mekanlar değişkenlik gösterir. Özellikle yerel halkın geleneksel düzendeki yaşam şekli, kültürel ve yöresel özellikler, farklılıklar mekan tasarımlarında önemli rol oynamaktadırlar. Yerel sanatlar, zanaatlar, süs ve işlemler, bölgeye ait taş ve ahşap gibi malzemelerin kullanılmasıyla oluşturulan bu tip mekanların özellikleri kendilerine özgü oluşları ve başka yerde benzerine rastlanmamalarıdır.

Turizmin her geçen gün hız ve önem kazandığı düşünüldüğünde; konukların farklı mekanlarda konaklama, o yöreyi ve haklını deneyimleyerek daha iyi anlamak ve içerisinde yaşayarak öğrenme isteği önemli bir tercih sebebidir. Bu sebep; büyük bir yarış içinde olan turizm sektöründe yönlendirici bir faktördür.

Şekil 31. “Cheong Fatt Tze” Oteli, Malezya

URL-31: <http://www.asiaexplorers.com/malaysia/penang/cheongfatttze/02.jpg>

Modern mimarlığın arasında kalmış karmaşık bir yapıya sahip bir kent olan Malezya’da bulunan “Cheong Fatt Tze” oteli, şehre ve tarihi kimliğine uygun eski bir konaktır. Yapısal olarak bakıldığında Çin’in etkisinde olduğu gözlenen otelde Feng Shui (pozitif ve negatif enerjilerin insan hayatında olumlu ve olumsuz yarattığı düşünülen enerji) felsefesi düşünce sistemi çerçevesinde organize edilmiştir (B. Pehlivanoğlu).

Şekil 32. “Cheong Fatt Tze” Oteli, Malezya

URL-32: <http://www.venusbuzz.com/wp-content/uploads/Cheong-Fatt-tze-mansion.jpg>

Şekil 33. “Cheong Fatt Tze” Oteli, Malezya
URL-33: <https://encrypted-tbn2.gstatic.com/images>

Şekil 34. “Cheong Fatt Tze” Oteli, Malezya
URL-34: <http://www.pulaupinang.com>

4.3.2. Tarihi Mimari Özellik Taşıyan Oteller

Sıklıkla otele dönüştürülen tarihi yapılara bakıldığında, kale, şato, manastır, saray ve kervansaraylarla karşılaşmaktadır. Bu tip tarihi yapıların kendilerine özgü yapısal özellikleri ve geleneksel kimlikleri, mekânsal dönüşümler için uygun hale gelmelerine olanak tanımaktadır. Günümüz yapılarından taşıdıkları mimari özellikler ile kolayca ayırt edilebilirler. Bu nedenle tüketiciler tarafından taşıdıkları tarihsel öğeler ve yaşanmışlıklardan dolayı özellikle tercih edilirler.

Şekil 35. “Chateau de Bagnols” Kalesi, Fransa
URL-35: <http://www.xoprivate.com>

Şekil 36. “Chateau de Bagnols” Kalesi, Fransa
URL-36: <http://cultural-hub.com>

Şekil 37. Chateau de Bagnols Kalesi, Fransa
URL-37: <https://encrypted-tbn2.gstatic.com>

1217-1221 yılları arasında yapılmış olan “Chateau de Bagnols kalesi”, Fransa’nın Burgundy bölgesinde yer almaktadır. Bir adet iç avlusu, 3 adet kulesi ve döneminin gereği olan çıkış kapısında bir adet hendeği bulunmaktadır. Yapıldığı tarihten itibaren pek çok döneme ve dolayısıyla da stile ev sahipliği yapmış olan kale Rönesans dönemine de tanıklık etmiştir ve duvarlarında döneme ait pek çok fresk, resim ve süsleme bulunmaktadır. Konaklayan müşteriler için içerisinde orijinal ve

paha biçilmez sanat eserlerinin bulunduğu bir bakıma müze denebilecek bir mekanda konaklamak farklı bir deneyim olabilmektedir ve önemli bir tercih sebebidir.

“Otele dönüştürülen yapılarda genelde otelin eskiyle bağı kopartılmamıştır. Çünkü mekan içerisinde tarihi yaşamak ayrı bir deneyimdir. Özellikle endüstriyel yapıların otele dönüştürüldüğü örneklerde, fabrikaya ait parçaların otelin iç mekanlarında sergilendiği veya olduğu gibi bırakıldığı görülmektedir.” (B. Pehlivanoğlu).

4.3.3. Ekolojik Özellik Taşıyan Oteller

Ekolojik tasarım, insan ve doğa ilişkisinin oldukça önemli olduğu günümüz Dünyasında; bu ikili ilişkiyi gözetip dengesini koruyarak doğal kaynakların tutumlu kullanılmasını sağlamayı hedefleyen bir yaklaşım biçimidir. Dünya ekolojisinde var olan ve doğal olmayan yapılar aynı zamanda sistemin ayrılmaz bir parçasıdır. Yaşayan ve sürekliliği olan yapılar birer habitat olarak kabul edilip ele alınırlar (H. U.Tuğlu). Örneğin; Mısırın Siwa vahasında yer alan ve Mouir Neamattala tarafından yaptırılmış olan “Adrere Amellal” oteli incelendiğinde, yapısal özellikleri bakımından ekolojik dengeler doğrultusunda tasarlanmış olduğu görülmektedir.

Şekil 38. “Adrere Amellal” oteli, Mısır
URL-38: <https://encrypted-tbn3.gstatic.com/images>

Şekil 39. “Adrere Amella” oteli, Mısır
URL-39: <http://photographypr.com>

Şekil 40. “Adrere Amella” oteli, Mısır
URL-40: <http://mw2.google.com>

Şekil 41. “Adrere Amella” oteli, Mısır
URL-41: <https://encrypted-tbn1.gstatic.com>

Şekil 42. : “Adrere Amellal” oteli, Mısır
URL-42: <http://cdn.superette.co.nz>

Şekil 43. “Adrere Amellal” oteli, Mısır
URL-43: <https://encrypted-tbn2.gstatic.com>

Tamamı kerpiç malzeme kullanılarak inşa edilmiş olan otel, iklim şartlarının elverişli olması sebebiyle çatısız olarak tasarlanmıştır. Bölgeye ait malzemenin kullanılmasıyla ekolojik yönden tasarruf sağlanırken, içerisinde herhangi bir elektrik tesisatının olmaması da çevreye zarar vermemesine olanak sağlamaktadır. Otelin mekanları ve odaları balmumu kullanılarak aydınlatılmaktadır. Teknolojiden son derece yalıtılmış olan otel ve çevresinde, deve veya at kullanarak ya da yürüyerek araziye gezmek ve çöl iklimini yaşayabilmek müşteriler için mümkün olabilmektedir. Alışılmışın dışında bölgelerde kurulan bu tip vaha veya çöl otelleri, araziye gezmeye yönelik aktiviteleri, yerel halkı daha yakından tanıyabilme imkanı sağlaması ve yaşamsal deneyimlerin paylaşılması bakımlarından müşteriler için önem taşımaktadır. Şehirden, gürültüden ve ışıktan uzak sessiz bir vadinin ortasında bulunan otel, özellikle geceleri eşsiz yıldız manzarası sebebiyle ve doğal yaşamı özleyen, stres ve gürültüden kaçmak isteyen şehir insanları için sıkça tercih edilmektedir (B. Pehlivanoğlu).

4.3.4. Yapı Malzemesi ile Farklılaşan Oteller

Bitki örtüsü, iklim, topoğrafik ve coğrafik özellikler yapıyı oluşturacak malzemelerin seçiminde etki eden önemli faktörlerdir. Bu faktörlerin yanı sıra bölgeye ait kültürel özellikler ve bölgenin tarihi de malzeme seçimine etki etmektedir.

Şekil 44. Matera Şehri, Basilicata Bölgesi, İtalya
URL-44: <http://us.123rf.com>

Farklı kùltùrlere ait bõlgelerde farklı mimari özelliklere ve yapı malzemelerine rastlandığı gör÷lmektedir. Kendine özgü mekanların oluşumunda yöreye ait malzemeler, yörenin tarihsel gelişimi içerisinde edindiğı kültürel değerlerin etkisiyle işlenmekte, üzerlerinde yerel sanat ve zanaatlar kullanılmaktadır. Böylece oluşturulan mekanlar tek olma özellikleri ile daha değerli ve özel kabul edilmektedirler.

Yapı malzemesine göre biçimlendirilmiş örneklere bakıldığında, İtalya'nın Basilicata bölgesinde, Matera'da bulunan yapılar bölgeye ait tuf kayalıkların kazılmasıyla oluşturulmuştur. Bölgenin yerel mimarisine bakıldığında bu şekilde pek çok ev ve kiliseye rastlanmaktadır. Taşları ile meşhur olan bu bölgede bulunan "Sassi di Matera" otelinin kayaların içine oyulduğu ve oluşturulan mekanlarda yöresel taş işçiliğinin kullanıldığı gör÷lmektedir (B. Pehlivanoğlu).

Şekil 45. "Sassi di Matera" Otel, İtalya
URL-45: <http://data:image/jpeg.com>

Şekil 46. Matera Şehri, Basilicata Bölgesi, İtalya, "Sassi di Matera" Otel
URL-46: <http://cdn.jetcdn.com>

Şekil 47. “Sassi di Matera” Oteli, İtalya

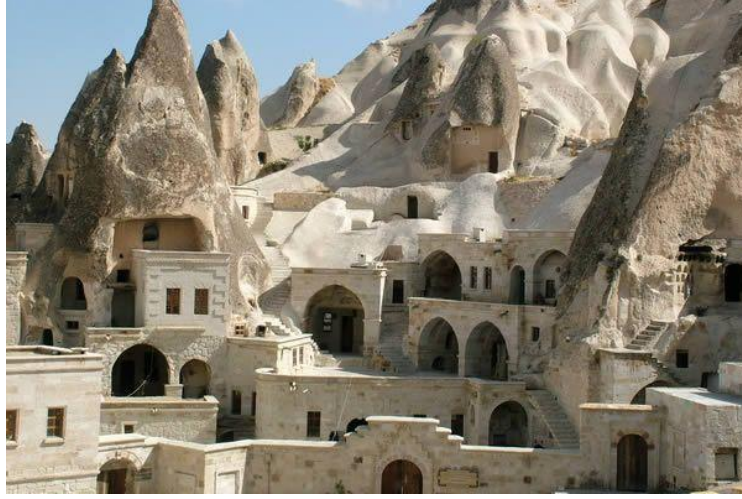
URL-47: <http://cdn.homedit.com/wp-content/uploads/2012/03/le-grotte-della-civita.jpg>

Yapı tekniğine ve bölgede bulunan yerel malzemelerin kullanılmasına bir diğer örnek Türkiye’den, Kapadokya bölgesinden verilebilir. Yumuşak kayalara oyularak oluşturulmuş yaşam alanları bu bölgede sıkça görülmektedir. Bu tip pek çok mekan günümüzde farklı işlevlerle de olsa hala kullanılmaktadır.

Şekil 48. Kapadokya’dan bir görünüş

URL-48: <https://encrypted-tbn1.gstatic.com/images>

Şekil 49. Kapadokya otel mekanlarına örnek;
URL-49: <http://www.beycanturizm.com>

Kayalara oyularak oluşturulmuş ve günümüzde yeniden işlev verilmiş ve tarihi özelliği bulunan yapılara örnek olarak Kapadokya’da bulunan “Museum Otel” verilebilir. 2002 yılından bu yana müşterilerine hizmet vermektedir. Restorasyonu yaklaşık 5 yıl süren otel, 5000 m²’lik geniş bir alan üzerine kurulmuştur. Bölgenin tarihine ve dokusuna sadık kalınmaya özen gösterilmiş ve ekolojik yönden çevreye duyarlı bir otel tasarımı yapılmıştır. Avanos, Göreme, Güvercinlik vadisi ve Kızıl vadi gibi Kapadokya’nın önemli ve görsel anlamda zengin bölgelerine hakim olacak şekilde tepe bir noktada konumlandırılmış olan otel bu anlamda özellikle yabancı turistlerin ilgisini çeken bir konaklama mekanıdır.

Şekil 50. Kapadokya “Cave Butik Otel”
URL-50: <https://encrypted-tbn1.gstatic.com/images>

Şekil 51. Kapadokya “Cave Butik Otel”
URL-51: <http://www.kapadokyagezi.com>

Şekil 52. Kapadokya “Cave Butik Otel”
URL-52: <https://butikoteller.com.tr>

4.3.5. Biçimsel ve Estetik Özellikleri ile Farklılaşan Oteller

İşlevselliğe ve konfora önem verilmiş olması bir otelin tasarımında başarı sağlandığı anlamına gelmeyebilir. Tasarımda işlevsellik ve konforun yanı sıra kullanıcının öznel isteklerine de cevap verebilmek önemli bir faktördür. Özellikle otel mekanlarında kullanılan sanat objeleri bu isteklere cevap verebilmeyi hedeflemektedir. Otel yapımında tasarımın içerisine farklı sanat objeleri ve sanat

aktivitelerinin katılmasıyla oluşturulan kültürel çeşitlilik tercih edilme konusunda önemli bir öncelik sebebi olabilmektedir.

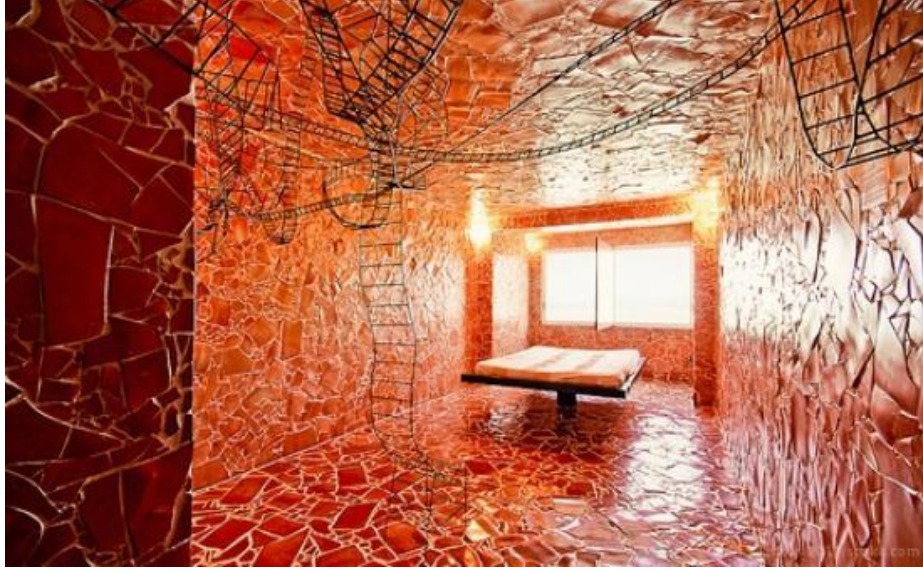
Sanatın her alanında faaliyet içerisinde olan, hatta “sanatın içinde yaşayan şehir” olarak adlandırılan İtalya’nın Sicilya Adası, pek çok sanat mekanına ve aktivitelere ev sahipliği yapmaktadır. Konformist bir beklentinin her zaman karşılanmadığına, onun yerine başka alanlarda müşterinin doyumunun sağlandığına örnek olarak gösterilebilecek “Atelier Sulmare” oteli, bir bakıma modern sanatlar müzesi kimliği ile hizmet vermektedir (Ş. Uzunarslan-B. Pehlivanoglu).

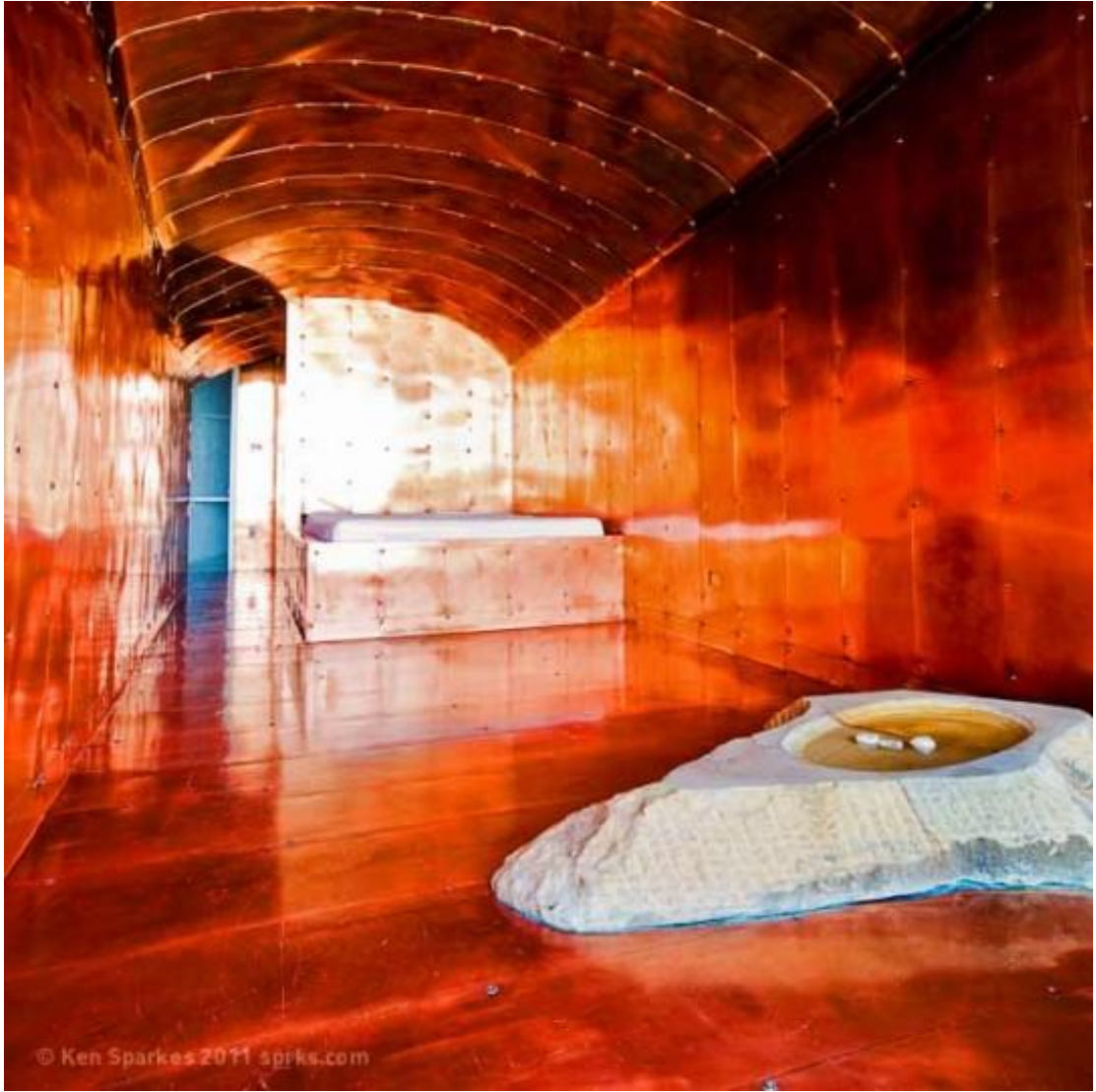
Şekil 53. “Atelier Sulmare” Oteli, İtalya
URL-53: <http://1.bp.blogspot.com>

Şekil 54. “Atelier Sulmare” Oteli, İtalya
URL-54: <https://encrypted-tbn0.gstatic.com/images>

Şekil 55. “Atelier Sulmare” Oteli, İtalya
URL-55: <https://encrypted-tbn2.gstatic.com/images>

Şekil 56. “Atelier Sulmare” Oteli, İtalya
URL-56: <http://sprks.com/wp-content/ks-uploads/2011/12/sprks080416-1951-540x540.jpg>

İtalyancada “deniz kenarında atölye” anlamına gelen “Atelier Sulmare” Otel, sanat eserlerin sergilendiği bir galeri ve atölye işlevinin yanı sıra aynı zamanda seramik atölyesi olarak da faaliyet göstermektedir. Sanata katkı sağlayarak, yerel ve kültürel özelliklerin sürdürülebilirliğine yönelik davranış gösteren bu tip oteller, farklı mekan arayışlarını öznel kişilikleriyle birleştirerek, konaklama sektörüne sanatsal bakış açılarıyla yaklaşan müşterilere hizmet etmeyi amaçlamaktadırlar. Otel sadece sanat objelerini sergilemekle kalmamakta, aynı zamanda bölgenin seramikleriyle de ünlü olmasından faydalanılarak atölyenin imalatı olan ürünlerin satışı yapılmaktadır. “sanat odaları” ve “standart odaları” bulunan otelin tasarım aşamasında farklı sanatçılarla çalışılmıştır. Mobilya kullanımı ve odaların mekan organizasyonuna bakıldığında, işlevsellikten çok sanatçının belirlediği formların hakimiyeti ile karşılaşılmaktadır.

4.3.6. İşlevsel Özellikleri ile Farklılaşan Oteller

Mimari anlamda bakıldığında “işlev”, yapı öğelerinin amaca uygunluğunu ifade etmektedir. İşlevselliğin ön planda tutulduğu otellerde bulunan odalar, restoran, lobi, resepsiyon ve bar alanlarında farklılıklar gözlemlenebilmektedir. Alışılmış mekanlardan farklı kurgulara ev sahipliği yapabilen bu tip otellerde mobilya tasarımlarında da bu yaklaşım tarzı görülebilmektedir.

Şekil 57. “Commune By The Great Wall” oteli
URL-57: <https://encrypted-tbn1.gstatic.com>

“Communie By The Great Wall” oteli, işlevsel farklılaşmaya örnek olarak gösterilebilir. Çin’in Pekin şehrinde bulunan otel, standart otel hizmeti vermenin yanı sıra tamamen birbirinden farklı yapıya sahip 11 süit odasıyla farklı bir anlayış yaratmaktadır.

Şekil 58. “Communie By The Great Wall” Oteli
URL-58: <http://asiachihotels.com/wp-content/uploads/2009/01/45.jpg>

Şekil 59. “Communie By The Great Wall” Oteli
URL-59: <http://www.justtheplanet.com>

Şekil 60. “Commune By The Great Wall” Oteli
URL-60: <http://asiachichotels.com/wp-content/uploads/2009/01/158.jpg>

Moda gösterileri, konsept partiler, sanat performansları, sergi ve düğün organizasyonu gibi pek çok farklı alanda faaliyetler otel bünyesinde gerçekleştirilmektedir. Bireysel olarak kullanıldığı gibi, istenilirse müşterilerin grup olarak mekanları paylaşabilmelerine imkan veren değişken ve dinamik bir tasarım anlayışına sahiptir.

Bu tip otel tasarımlarına bakıldığında, verilen hizmetteki özgünlük konaklayan müşterilerin yaşamsal deneyimlerini arttırması bakımından önemli birer etmendir. İşlevsel ve biçimsel farklılıkların yanı sıra, bu özelliklerin verilen hizmetle birleştirilmesi yarattığı deneyimsel farklar bakımından önem taşımaktadır.

4.3.7. Konumları ile Farklılaşan Oteller

İşlevsel ve estetik özellikleri bakımından farklılıkların oluşması zaman zaman otellerin konumlarıyla da alakalı olabilmektedir. Özellikle deniz kıyısında bulunan otellerle diğer alanlarda konumlandırılmış oteller arasında hizmet bakımından büyük farklar bulunmaktadır ve bu farklar otelin tasarımının da biçimlenmesinde önemli rol oynamaktadırlar. Otellerin mimari yapılarında gerçekleştirilen biçimsel farklılıklar müşterilerin algısında ve deneyimlerinde olduğu kadar otel ve çevresinde yapılan aktivitelerinde farklılaşmasına sebep olmaktadır.

Doğa, deniz ve şehir merkezli turizm yapıları etrafı keşfetmek, kişinin farklı isteklerini gerçekleştirme arzusu, hayatla ilgili farklı bakış açıları geliştirmek

duygusuyla hareket eden müşterilerin beklentilerini karşılamak üzere tasarlanmış alternatif mekanlardır. İnsanların kişisel ve duygusal gelişimi, sosyal ihtiyaçlarının giderilmesi, etraflarıyla olan diyaloglarının arttırılmasına zemin hazırlayan farklı konumlardaki oteller, bu özelliklerinden dolayı sıkça tercih edilmektedirler.

Şekil 61. “Bay of Fires Lodge” Otel
URL-61: <https://encrypted-tbn3.gstatic.com/images>

“Bay of Fires Lodge” oteli Avustralya’nın Tazmania eyaletinde bulunmaktadır. Oldukça sakin ve ıssız olan bölge, dinlenmek ve şehir hayatından uzaklaşmak isteyenler için uygun bir konaklama alanıdır. Otelin bulunduğu bölgeye araç girmesi yasak olduğundan burada konaklamak isteyen müşteriler iki gün süren bir doğa yürüyüşünün ardından mekana varabilmektedirler. Bu şekilde bünyesinde zorunlu bir doğa yürüyüşü aktivitesini barındırmaktadır. Bununla beraber yakın çevresinde düzenlediği doğa temalı farklı aktivitelerle de müşterilerine hizmet vermektedir. Yapısal olarak modern bir mimariye sahip otelin hizmet kapasitesi 12 kişi ile sınırlıdır. Yatak odalarının dışında kalan bölümlerde sosyalleşmeye yönelik ortak mekanlara sahiptir.

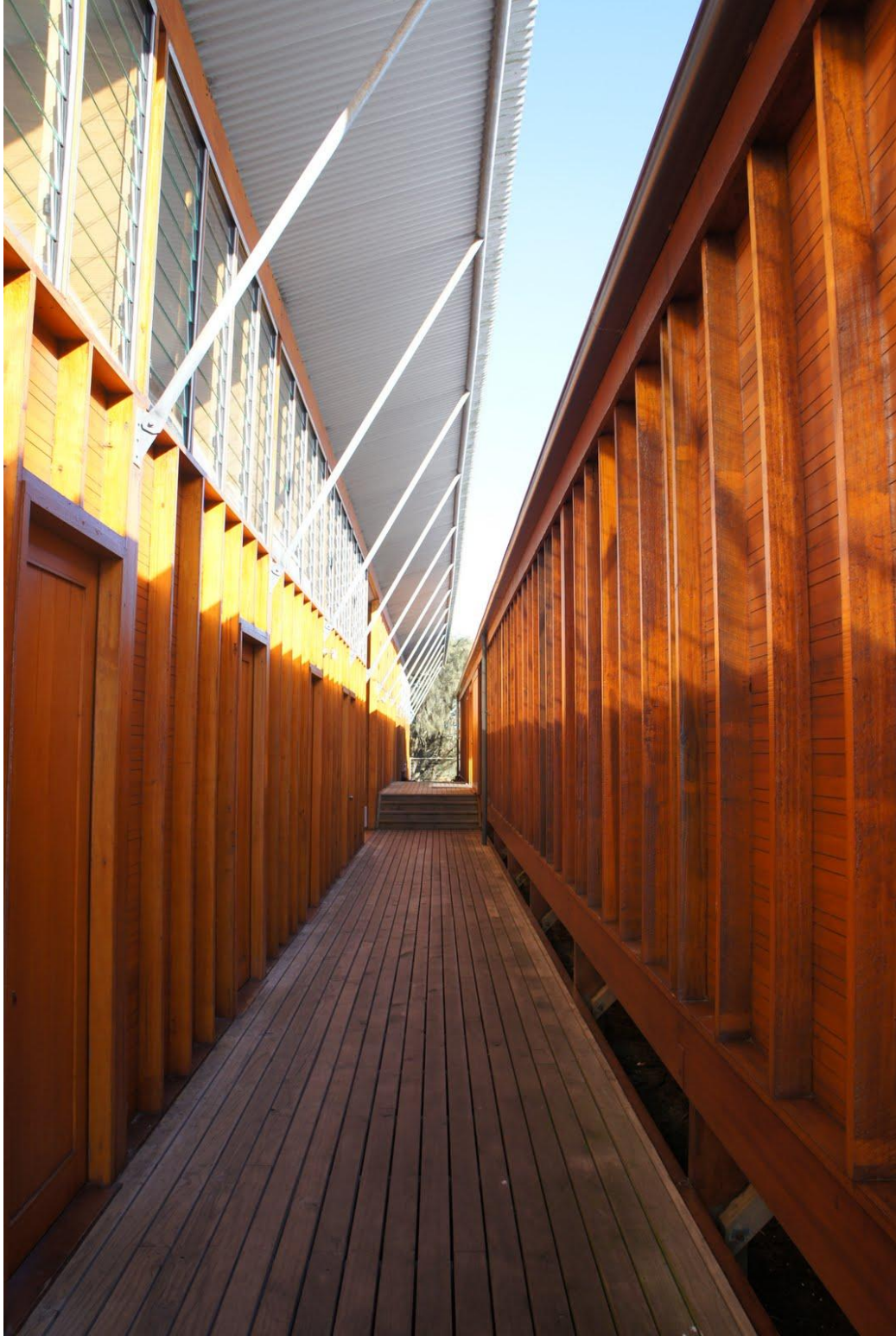
Şekil 62. “Bay of Fires Lodge” Oteli
URL-62: <http://www.outbackcounter.com>

Şekil 63. “Bay of Fires Lodge” Oteli
URL-63: <http://www.bayoffires.com>

Şekil 64. “Bay of Fires Lodge” Oteli
<http://www.australiantraveller.com>

Şekil 65. “Bay of Fires Lodge” Oteli
URL-65: <http://media-cdn.tripadvisor.com/media/photo-s/01/d8/43/ed/lodge.jpg>

5.TEMALI OTEL KAVRAMI

“Tema” kelimesinin sözlük anlamına bakıldığında “ düşünce özü, verilmek istenen mesaj, sanat eserlerinde işlenen öz konu” anlamına geldiği görülmektedir. Turizm ve otelcilik Dünya ekonomisinde, en büyük gelir ve istihdam kaynağı olarak önemli bir rol üstlenmektedir. Bu sektörde ülkeler birbirleri ile kıyasıya rekabet içindedirler ve yenilik yaratabilmek önemli bir etkidir. Büyük bir hızla değişen turizm, özellikle konaklama sektörüyle birlikte çalıştığında kendini daha ileriye götürebilmektedir. İçeriği her geçen gün değişen turizm tüketicileri, gittikleri ve konakladıkları yerlerde kendilerini daha iyi hissedebilmek için daha fazla şey aramakta, işletmelerden daha fazla hizmet beklemektedirler. 1. sınıf mimarinin olduğu, yeni ve farklı bir deneyim yaşamayı talep etmektedirler.

Dünyanın geneline bakıldığında günümüzde temalı otellere karşı büyük bir merak ve talebin söz konusu olduğu görülmektedir. Sürekli yenilik arayışı içinde olan tüketicilerin seçimleri, mimari açıdan konaklama sektörünü biçimlendirmektedir. Otel tasarımında doğaya, kültürel ve geleneksel özelliklere olan talebin artması tasarımcıları yönlendirmektedir.

Daha önceki tarihlerde lüks olarak adlandırılan tatile gitme eylemi, artık günümüzde zorunlu bir ihtiyaç olarak görülmeye başlanmıştır. Turistik tüketiciler, konaklama tesislerinde sadece uyuma ve barınma değil, eğlenme, rahatlık, huzur, macera, modernlik, lüks gibi yaratıcılığın ön planda olduğu ürün ve hizmetler talep etmektedirler. Bu nedenlerle turizm işletmelerinde tüm bu faaliyetler vazgeçilmez bir unsur olmuştur (A. Kozak ve Güçlü).

Temalı oteller, tüketicilerin birden fazla gereksinimine cevap verebilmek amacıyla oluşmuş işletmelerdir, bunun sebebi tüketicilerinin kendilerine özgü mekan arayışları ve her geçen gün artan farklılık beklentisi içinde olmalarıdır. Bu nedenle temalı oteller konaklama, yeme-içme ve dinlenme ihtiyacına yönelik ürün ve hizmetleri bünyelerinde barındırırken; aynı zamanda eğlence, rahatlama, sağlık gibi ihtiyaçlara yönelik de hizmet vermektedirler. Çeşitli kültürel ve sanatsal etkinlikler,

kongre ve konferans amaçlı toplantılar düzenleyerek turistlerin farklı alanlara yönelik ihtiyaçlarına da hitap edebilmeyi amaçlamaktadırlar.

21.yüzyıl itibariyle iktisadi faaliyetlerin tümünü etkisi altına alan dünyadaki değişimler, işletmeler arası rekabetin arttığı, işletme kapasitesinin büyüdüğü turizm sektöründe, etkisini giderek arttırmaktadır. İnsanların yaşam koşullarındaki değişiklikler, ulaştırma endüstrisindeki teknik gelişmeler geleneksel otelcilik anlayışını değiştirerek modern yaşamın ve turizmin ihtiyaçlarını karşılayabilecek bir otelcilik endüstrisinin ortaya çıkmasına sebep olmuştur (Usta, 2008: 44).

Artık farklı tür ve tarzdaki konaklama işletmeleri, insanların zevk ve ihtiyaçlarındaki değişmeye paralel olarak birbirinden çok farklı şekiller almaya başlamışlardır. Bu noktada turizm sektöründe faaliyette bulunan oteller eskiye oranla çok daha dikkatli hareket etmek zorunda kalmışlardır (Aksu, 2000: 270).

Geçmiş yıllarda sadece geceleme ihtiyacını karşılayan konaklama işletmeleri, günümüzde değişen turizm eğilimi, taleplerdeki farklılaşma, artan rekabet koşulları ile değişim ve gelişim çabası içindedir. Yoğun talebi karşılamak adına dünya genelinde farklı tarz ve türde çok sayıda temalı otel işletmesi inşa edilmiştir. Temalı otellerin sayısı her geçen gün artmaktadır.

5.1. Temalı Otel Tanımı

Temalandırma “belirli bir tema ile oluşturulan yapay çevrelerin etkinliği” olarak adlandırılır. Temalandırma aşmasında tarih, kültür gibi etkenlerden örnekler alınırken düşsel bir gerçeklikten de yola çıkılabilir. Günümüzde restoranlar, müzeler, havaalanları, parklar, çeşitli yerleşim birimleri, vb. temalı olarak tasarlanabilmektedir. Temalandırmanın dünyadaki en geniş ölçekli uygulama alanı ise temalı otellerdir (Temalı park, 2008).

Temalı otel kavramına bakıldığında ‘bir konusu olan’ otel anlamına geldiği görülmektedir. Kişiyeye özel ve her biri birbirinden farklı odaların bulunduğu, farklılık arayan müşterilere özel olarak tasarlanmış küçük ölçekli mekanlardır.

Dünya genelindeki turistik çekim yerlerinde temalı otel işletmelerinin giderek sayılarının artmasında mimarların görüşüne bağlı etkenlerin yanı sıra, daha çok marka ve imaj yaratmaya yönelik diğer bazı faktörlerin de etkili olduğunu söylemek mümkündür. Bunlar şu şekilde ifade edilebilmektedir:

Konaklama işletmesinin kendini diğer rakip işletmelerden farklı kılma isteği

Farklı olduğunu tanımlama isteği

- Marka imajı yaratabilme
- Dñnyada görñlen turistik eğilimleri takip etme
- Farklı bir pazarlama stratejisi oluşturma
- Turistik ürñne bir anlam verebilme, potansiyel turistlerin zihinlerinde bir kavram yaratabilme
- Akılda kalıcı olma
- Lüks tüketim kavramına yönelik ürün ve hizmet oluşturabilme
- Mimarlık sektörünün gelişimi ile turizm endüstrisinde tasarım fikirlerinin önem kazanması
- Tüketicilerin talep ve beklentileri
- Hizmet kalitesini, mimari tasarımla bütünleştirme olgusu
- Soyut bir kavram olan hizmet ürününü somutlaştırma
- Turistik pazarın çeşitlendirilmesi, turistik ürñne, özel turizm pazarlarına hitap edilebilecek nitelikler kazandırılması
- Her türlü tüketici grubuna yönelik ürün ve hizmet geliştirebilme çabası
- İşletme yapılarında tasarım ve görsel değerlerin ön plana çıkması
- Potansiyel müşterileri duygusal açıdan etkileyebilme
- Belirli bir bölgeyi, ülkeyi veya işletmeyi turistik açıdan cazip hale getirme gibi faktörler, temalı otel fikrinin geliştirilmesinde etkin rol oynamışlardır.

(S.Özen)

Dñnyadaki ilk temalı otel 1950’de Las Vegas’ın Nevada çölünde Walt Disney tarafından kurulmuştur. Çevrede müşterilerin ilgisini çekecek doğal, tarihi güzellik olmadığı için mimarların tüm dikkati otelin içine yönelmiştir. Görsel unsurlar, şovlar ön plana çıkarılarak; bu sayede Disney’in oteli, kumar turizmine yönelik otellerin arasından sıyrılmayı başarmıştır. Las Vegas’ta tema akımı hâlâ sürmektedir. Luxor piramidi şeklindeki cam otel, New York gökdelenlerinin kopyaları, San Marco Meydanı’na benzeyen Venedik ve Titanik Otelleri büyük ilgi gören temalı oteller arasındadır (Akyol, 2007).

5.2. Mekan- Tema İlişkilendirmesi

Günümüzün çoğulcu mimarlık ortamı içerisinde turizm mimarlığı, gündelik hayatın değerlerinden, tüketim kültürünün dayatmalarından ve medyadan en çok etkilenen alanlardan biridir. Turizmin kavramsal açıdan tek bir ideolojiye, düşünce tarzına ya da üsluba indirgenemeyecek kadar kendi içinde çeşitli olması, onun diğer sektör ve üretim alanlarından, kültürel akımlardan üst düzeyde etkileniyor olmasını getirmiştir. *“Orijinal bir yapının kopyası ya da simülasyonu niteliğinde olan yapılar ve biçimsel olarak herhangi bir objenin, analogik bir dille kitle tasarımına dahil edilmesi yoluyla oluşturulan yapıları kapsayan bu tarz otelleri iki grupta inceleyebiliriz. Bunların ilki, analogik temalı olarak üretilen oteller, ikincisi de simülasyonlardır.”*

Son 10-15 yılın turizm yapılarında öne çıkan “konsept” olgusu bu yapılarda en uç şekliyle ortaya çıktığından ve - zaten tartışmalı olan - mimari niteliğini de bu söz konusu konsept üzerinden tanımladığından artık basın, medya ve diğer yazılı kaynaklarda “konsept otel” dendiğinde bu tarz “imitasyon” yapılar anlaşılmaya başlanmıştır. Tema kavramının değişen dünyayla paralel olarak hızla gelişen turizme yansması, günümüzde müşterileri şaşırtmaya ve eğlendirmeye yönelik farklı ve dinamik konaklama yapılarının oluşmasıyla sonuçlanmıştır. Ancak tema kavramı yapıya yansıtılırken dikkat edilmesi gerekli unsurla bulunmaktadır. Aksi halde mekan ile tema arasında ilişki kurulamayabilir. Temanın vermek istediği mesajın yapının kendisi tarafından da benimsenmesi, temayı bütününde yansıtabilmesi gerekmektedir.

Şekil 66. “ Park Otel”, Avusturalya

URL-66: <http://www.listemiste.com/wp-content/uploads/2010/05/4.bmp>

Örneğin Avustralya’da bulunan park otel yer altında kullanılan beton kanalizasyon borularının bir araya gelmesiyle oluşturulmuş bir konaklama yapısı örneğidir. Sürdürülebilir mimari örneği olan bu konaklama tesisi, boruların doğal bir park alanı içerisinde yan yana veya üst üste dizilen boruların oda olarak yeniden işlevlendirilmesiyle bir konaklama mekanına dönüştürülmüştür.

Şekil 67. “Park Otel”, Avusturalya

URL-67: http://www.konuthaberleri.com/resimler/8000/9373_2.jpg

Şekil 68. “Park Otel”, Avusturalya

URL-68: http://www.konuthaberleri.com/dosyalar/images/boruotel_jpg1.jpg

Almanya'nın Berlin şehrinde bulunan Propeller oteli, her odasının farklı bir tema ile tasarlanması bakımından butik bir temalı otel özelliğini taşımaktadır. Mekan ile temanın ilişkilendirilmesi farklı obje ve simgelerin otel içerisindeki yerleşimleri ile sağlanmıştır. Özellikle simgesel öğelerin yerleşiminde karmaşa ve göz yanılması oluşturabilecek yerleşimler ve dokular kullanılmıştır. Pek çok oda çeşidi bulunan otelin temalarından biri düşünce oyunlarından esinlenerek hazırlanmış bir hafıza oyun kartı serisinin odanın tüm yüzeylerine yerleştirilmesiyle oluşturulmuştur.

Şekil 69. “Propeller Island City Lodge”, Almanya

URL-69: <http://www.chicagotribune.com/media/photo/2011-09/64563975.jpg>

Şekil 70. “Propeller Island City Lodge”, Almanya
URL-70: <http://ursispaltenstein.ch/blog/images>

Diğer bir tema olan ölüm ise, oda içlerine yerleştirilen ve yatak olarak kullanılan tabutlar tasarlanarak işlenmiştir. Birbiriyle tamamen kopuk, sadece tema bakımından değil mimari ve tasarım yönünden de hiçbir benzerlik göstermemektedirler. Otel mekanlarında kurgulanan tema kavramının otelin kimliğini yansıtması gerekirken aynı zamanda tema otel ilişkilendirilmesinde aynı mekan içerisinde farklı temalarında işlenebilmesi mümkün olabilmektedir.

5.3. Mimari Açıdan Temalı Oteller

Turizmin ilk gelişmeye başladığı yıllarda geçerli olan gezgin kavramının yerini, günümüzde turist kavramı almaktadır. Gezgin ile turist arasında da büyük ve önemli farklar mevcuttur. Geçmişin gezgini, ziyaret ettiği yerin çekiciliği karşısında büyülenir, onun bütün özel niteliklerine saygı gösterirdi. Herhangi bir değişiklik isteği de yoktu. Zaten gerçek ziyaret nedeni de bu özelliklerdir.

Küreselleşmenin ve teknolojik yeniliklerin çok hızlı yaşandığı bir çevrede bulunan günümüz işletmeleri, değişimler ve gelişmeler karşısında kâr elde etmek, mevcut pazar paylarını kaybetmemek ve verimliliklerini arttırmak için bir takım önlemler almak zorundadırlar. İşletmeler için pazarlama ve tanıtım biçimleri rakipleri ile baş etme konusunda fark yaratmalarına yarayan başlıca unsurlardır. Diğerlerinden farklı bir yarar sağlayan işletmelerin tercih edilme olasılığı artmaktadır. Bu nedenle, turizm sektöründe yer alan işletmeler rekabetin giderek arttığı bu ortamda farklı olmak için değişik pazarlama stratejilerine yönelmektedir. Temalı oteller, farklı mimari yapıları ile klasik mimari yapıya sahip işletmeler arasından sıyrılarak, turizm sektöründe yeni bir tarz oluşturmayı amaçlamaktadırlar. Konaklama amaçlı inşa edilen bu otellerin bazıları tarihi ve kültürel değerleri

günümüze taşıyan ünlü bir saray görünümünü taşıırken, bazıları ise bir kelebek, gemi veya uçak görünümünde olabilmektedir.

Günümüz turistinın tanımlanmış beklentileri vardır, gittiği yerde bu yönde değişiklik yapılması için baskı yapmaktadır. Gezgin çevreyi kabul ederken, turist çevreyi değiştirmektedir (N. İnceoğlu). Turizmin sosyal yapısındaki bu değişimlerin ve özelliklerin turizmin bu amaçları doğrultusunda inşa edilen binaları etkilememesi düşünülemez.

Temalı oteller; bir sahne, bir film seti, ziyaretçilerin kendi hayallerini oynayabilecekleri ve kendileri hakkında çok şey keşfedecekleri, kimi zaman eğlenceli de olabilen mekânlardır. Fransız tasarımcı Philippe Starck, otelcilik kavramındaki bu hızlı ve farklı değişimin önde gelen temsilcilerindendir.

“ 1980’lerin sonunda kendi iç mekânlarını sahne seti gibi yenilemesiyle, bunu alıntıları ve sürprizleri kullanarak birleştirmesiyle, bunları misafirlerin oyun gibi keşfettikleri ve başardıkları heyecanlı sahne değişiklikleri gibi düzenlemesiyle ilktir ve o zamandan beri bunu yükselen bir moda virtüözlüğü içinde yapmaktadır (i. Altun ve N. İnceoğlu). Turizm olgusunun mimari ile ciddi ilişki içerisinde olduğunu; gerek tarihi kent dokularını koruyabilmiş, gerekse bu mirasa çağdaş yapıları ustaca ekleyebilmiş kentlerin turizm açısından öne çıktıklarını, var olan sayısal değerler net bir şekilde kanıtlamaktadır (E. Yazıcı ve Görgülü).

Temalı otellerin mimari özelliklerini incelerken iki sınıfta incelenen ve temalı otellerin temelini oluşturan butik otellerin açılımını yapmak da gerekmektedir. Mimari özellikleri açısından Dünyada ve ülkemizde iki Şekilde konumlanan butik otellerden birisi butik otel olarak inşa edilen yapılar, diğeri ise eski yapıların yeniden işlev kazandırılmasıyla meydana getirilen butik otellerdir

1. Butik Otel Olarak İnşa Edilenler

Konaklama ihtiyacını karşılamak amacıyla günümüz teknolojisi ve malzemeleriyle oluşturulmuş butik otellerdir. Bu tarz butik otellerin konseptini oluşturmak daha kolaydır. Tasarımcı ve işletmecinin istekleri doğrultusunda otel şekillenmektedir.

2. Eski Yapıların Yeniden İşlev Kazanmasıyla Oluşan Butik Oteller

Mimari açıdan ikinci grupta ki butik oteller ise; eski yapıların yeniden işlev kazanmasıyla oluşan butik otellerdir. Yeni işlev verilen yapı, istenen fiziki çevre

şartlarına uygun olarak gereken sistemleri müdahaleler sınırlı kalmak koşuluyla, barındırmak zorundadır. Eski dokusuna en az zarar verecek şekilde oluşturulması gerekmektedir. Yeni fonksiyon yüklenirken yapının orijinalliğini yitirmeden çevreyle uyum içerisinde olmasına dikkat edilmelidir. Yeni işlevin gereksinimleri doğrultusunda mekanlar çözümlenmeli ve büyük değişiklikler yapılmamalıdır. Mimari bir yapıyı yok olmaya bırakmayıp yeniden kullanmayı gerektiren iki neden vardır; ilki, binaların ilk işlevlerini kaybetmeleri, ve işlevsel olarak eskimeleri. İkinci, sosyal ve kültürel değişimlerle ilişkili olarak han, medrese gibi bina türlerinin yapılış amacına uygun kullanılmayarak orijinal işlevini kaybetmesi ve binanın günün teknolojik, teknik ve işlevsel gereksinimlerini karşılayamamasıdır (Ahunbay, 2004). Dünyada ve ülkemizde tarihi yapıların yeniden işlevlendirilmesiyle gerçekleştirilen butik oteller mevcuttur. Bu oteller konakların, cezaevlerinin, kervansarayların ve diğer birçok farklı işleve hizmet etmiş tarihi yapının yeniden işlevlendirilmesiyle oluşmuştur. Bu otellerden birisi de 1918-19 yılları arasında yapılan Sultanahmet Cezaevi'dir. Yapı, yeniden işlev kazandırılarak 1996 yılından beri "Four Seasons" Otel adı ile hizmet vermektedir.

5.4. Temalı Otel Ünitelerinin Mekansal Organizasyonları ve İç Mekan Birimlerinin İncelenmesi

Temalı otellerin iç mekan plan şemalarının işleyişi de genel otel plan şemalarına benzerdir. Tek bir organizasyon planı yoktur. Çünkü her otelin çalışma yapısı ve düzenlemesini etkileyen unsurlar vardır. Otelin yeri, iç yerleşimi, bulunduğu yerleşim yerinin örf ve adetleri, personelin nitelikleri bunlardan bazılarıdır. Sadece butik oteller daha küçük ölçekli olduğu için diğer otellerde bulunabilen kabul holü, kahvaltı salonu, bay ve bayan kuaförü, satış mağazaları vb. üniteler bulunmayabilir. Aşağıdaki de görülen butik otellerin iç mekan örgütlenme semasında, butik otellerin genel işleyişi açıklanmıştır. Temalı otel oluşumları incelendiğinde mekanların biçimlenmesine etki eden faktörlerin saptanabilmesi için ilk olarak; bu mekanlardaki eylem alanlarının ve kullanıcı gereksinimlerinin analiz edilmesi ve veriler doğrultusunda belirlenmesi gerekmektedir.

5.4.1. Ortak Kullanım Alanlarının İç Mekan Birimlerinin incelenmesi

İlk çağlardan günümüze otel oluşumları incelendiğinde, otellerin sürekli değişen ve gelişen bir yapıda olduğu görülmektedir. U değişim gelişen dünya ile paralel olarak artan kullanıcı gereksinimlerine bağlanmaktadır. Otel mekanlarının biçimlenmesinde pek çok faktör etkili olmaktadır. Kullanıcı gereksinimlerini karşılamanın yanı sıra farklı üniteler bir araya gelerek farklı amaçlara yönelik kullanım alanları oluşturmaktadır. Butik otellerin diğer büyük ölçekli ve geniş kapsamlı otellere göre daha küçük ölçekte olması dolayısıyla kullanım alanlarının dar olması kullanılan ve ihtiyaç duyulan ünitelerin daha kısıtlı tutulmasına sebep olmaktadır.

Kullanım alanları işlevlerine göre üç başlık altında toplanmaktadır; ortak kullanım alanları, bireysel kullanım alanları ve servis alanlarıdır.

1. Ortak Kullanım Alanları; Otel müşterilerinin diğer müşterilerle temasta bulunduğu ve ortak amaçlı eylemler için kullandıkları alanlardır. Zaman zaman çeşitli sosyal aktivitelerin yapıldığı giriş bölümü ve lobi mekanları ana ortak kullanım mekanları olarak sınıflandırılabilirler. Bununla birlikte yemek salonları da ortak kullanım alanlarına dahildir.

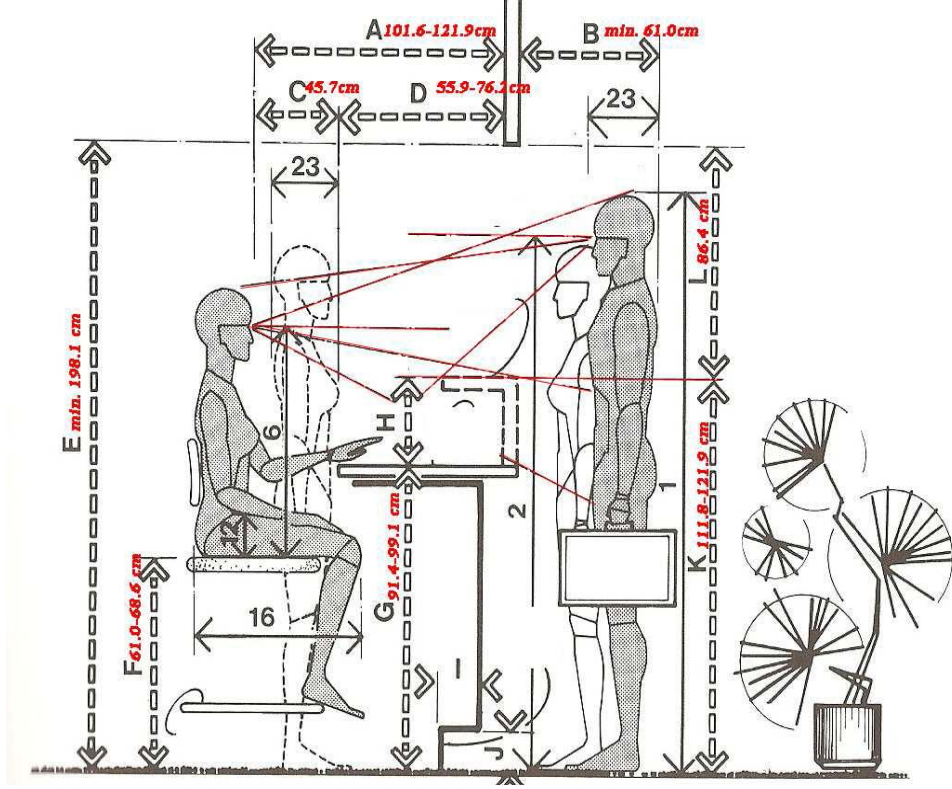
2.Bireysel Kullanım Alanları; Otel ünitelerinde kullanılan kişiye özel mekanlardır. Dinlenme, yatma ve arınma mekanları bu başlık altında incelenmektedir.

3.Servis Mekanları; Otel işletmelerinde çalışanlarına hizmet eden ve onların daha verimli servis hizmeti verebilmesini sağlayan mekanlardır. Ana mutfak, çamaşırhaneler ve depoları servis mekanları içerisinde incelemek mümkündür.

5.4.2. Giriş ve Lobi Mekanlarının İç Mekan Analizi

Otel mekanlarında kullanıcının ilk karşılaştığı ve ilk izlenimi edindiği mekanlar giriş alanlarıdır. Oldukça önem verilmesi gereken giriş alanlarında birinci öncelik müşteriye etkileyebilmektir. Özellikle butik oteller gibi küçük ölçekli mekanlarda giriş bölümü daha fazla önem taşımaktadır. Yapılacak tasarımın butik otelin ebatları ile orantılı olmasına dikkat edilmelidir. Resepsiyon, giriş bölümünün en önem verilmesi gereken parçasıdır. Otele ilk girildiğinde müşterinin karşılaşacağı ilk nesnedir. Dolayısı ile çarpıcı ve etkileyici bir tasarıma sahip olması gerekmektedir. Aynı zamanda butik otellerde dikkat edilen ölçek unsuru yine göz

ardı edilmemeli ve orantılı olarak tasarlanmalıdır. Dikkat edilmesi gereken diğer bir unsorda ergonomik olması ve insan ölçeğinde tutulmasıdır. Aydınlatılma unsuru otel mekanlarında diğer önemli konulardan birisidir. Birinci öncelik doğal gün ışığından maksimum derecede faydalanabilmektir.

Şekil 71. Resepsiyon Bankosu ve Kullanıcılar Arasındaki Boyut ilişkisi
(Panero ve Zelnic, 1979)

URL-71: <http://www.hafelegateway.com/wp-content/uploads/2013/01/%C4%B0%C3%A7-Mekan.jpg>

Şekil 72. Celal Sultan Butik Oteli Lobi Alanından Bir Görünüm (E.Çelik Arşivi)

Şekil 73. “The Sofa” Butik Otel Geçiş Mekanı Görünüşü (E.Çelik Arşivi)

Bu doğrultuda pencere açıklıklarının en iyi şekilde değerlendirilmesi gerekmektedir. Otel kullanımının 24 saati kapsadığı düşünüldüğünde, güneş ışığının olmadığı saatlerde kullanılacak yapay aydınlatmanın iyi düşünülerek tasarlanmasına dikkat edilmelidir. Giriş bölümünün dışındaki diğer bir önemli bölüm lobi bölümüdür. Otellerin merkezinde bulunan lobiler, girişten sonra otel dağılım merkezi olarak görev yapmaktadırlar dolayısıyla iyi bir yönlendirme gerekmektedir.

Şekil 74. “Laguna Lodge” Ekolojik Butik Otel, Resepsiyon Örneği, Guetemala
URL-74: <http://images.adventure-life.com/2009/03/23/fullsize/m5x5rdvh.jpg>

Şekil 75. “Laguna Lodge” Ekolojik Butik Otel, Resepsiyon Örneği, Guetemala
URL-75: <http://images.adventure-life.com/2009/03/23/fullsize/m5x5rdvh.jpg>

5.4.3. Yemek Yeme Mekanlarının iç Mekan Analizi

Otelin kimliğini yansıtmada oldukça önemli bir yere sahip olan yemek yeme mekanları, müşteriye otelin kimliği ve karakteri hakkında fazlasıyla bilgi vermektedir. Otellerin bünyesinde bulunan pek çok farklı türde restoran sadece otelde konaklayan müşterilere değil, dışarıdan da yemek yemeye gelen misafirlere de hizmet vermektedir. Otelin yapım ve tasarım aşamasında bünyesinde yer alacak restoranların otelin kimliğine ters düşmemesi için eş zamanlı tasarlanması daha uygun olmaktadır.

Şekil 76. “Hacienda Santa Rosa” Ekolojik Temalı Butik Otel, Dış Mekan Yemek Odası Örneği, Meksika

URL-76: <http://kiismexicosummer2013.files.wordpress.com/2013/06/dsc00747.jpg>

Şekil 77. “Inkaterra Reserva Amazonica” Ekolojik Butik Otel, İç Mekan Yemek Odası Örneği, Peru
URL-77: <http://cdn.jetcdn.com/static/image>

“Örneğin; kongre otelleri değişen konuk grubuna hitap ettiği için tasarımı herkese uygun olabilecek şekilde olmalıdır. Otelin amacı kongre ve toplantı hizmetlerine ev sahipliği etmek olduğu için iç mekanında daha ağır bir konsept uygulanması gerekmektedir. Fakat butik otellerde bu durum daha farklıdır. Otel kapasitesinin daha az olması ve otelin kişiye özel hizmet vermesinden dolayı yemek yeme mekanları daha samimi bir ortamın kurulabileceği tarzda tasarlanmaktadır. Bu mekanların içerisinde bar, kafe- pastane bölümü de çözümlenebilmektedir” (E.Çelik).

Şekil 78. “Bushmans Kloof”, Safari Temalı Butik Otel, iç ve dış Mekan Yemek Odası Örneği, Afrika

URL-78: <http://i2.bookcdn.com/data/Photos/OriginalPhoto/147/14746/14746508/Hacienda-Santa-Rosa-photos-Restaurant-Dining.JPG>

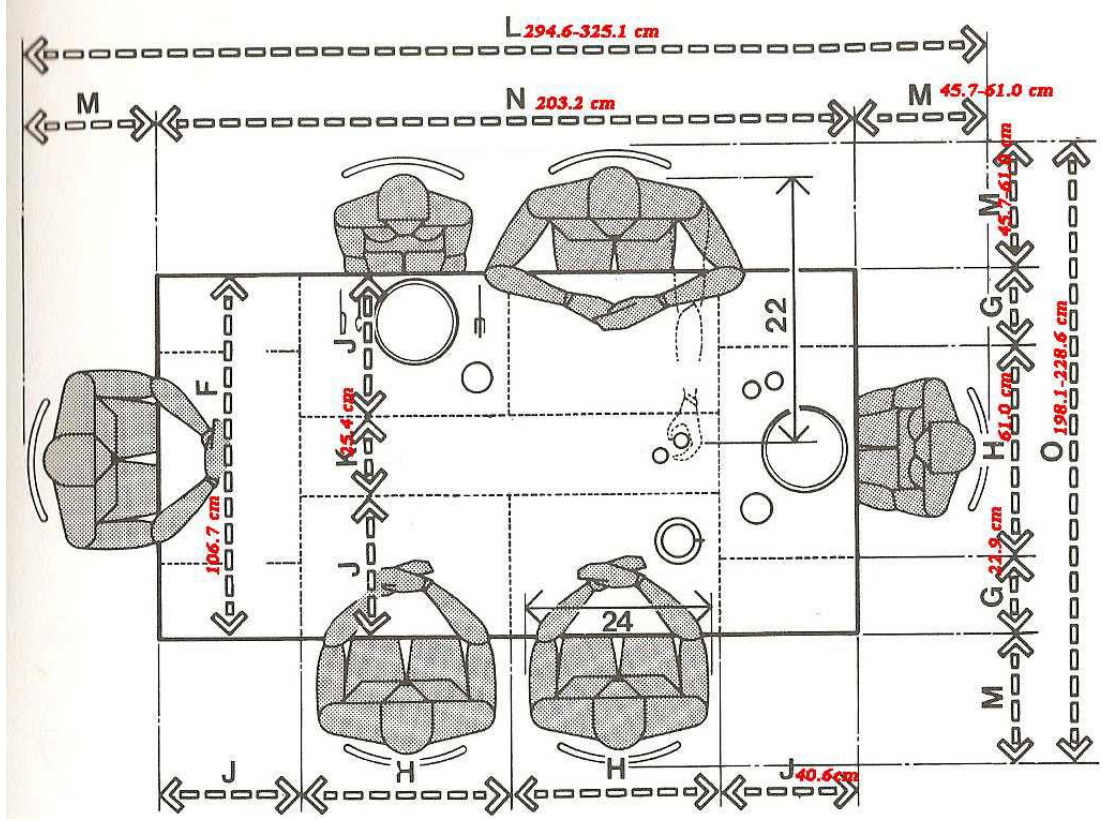
Restoran mekanlarında bulunan başlıca elemanlar masa ve sandalyelerdir. Masa ve sandalyelerin seçiminde ve mekan içerisindeki yerleşim aşamasında mekanın hacmi ve kullanım kapasitesi mutlaka göz önünde bulundurulması gereken bir etkidir. Restoranın türüne ve kullanım amacına göre yapılacak mekânsal organizasyonlar çeşitlilik gösterebilir. Masa şekilleri mekan içerisindeki dağılım şekillendirmektedir.

Şekil 79. “Hacienda Santa Rosa” Ekolojik Temalı Butik Otel, İç Mekan Yemek Odası Örneği, Meksika

URL-79: http://img.venere.com/img/hotel/8/3/1/5/435138/454464_116_b.jpg

Mekan içerisindeki düzenlemeler kadar mekan ile yakından ilişkili bölümlerin dağılımı ve organizasyonlarının doğru oluşturulması gerekmektedir. Mutfak bölümüne kolay ulaşımı sağlama özen gösterirken servis akışının engellenmemesi ve aksamaması için gerekli çözümler önceden düşünülmelidir. Özellikle açık büfe servisi bulunan oteller ve butik otellerde, yoğunluğun olduğu saatlerde müşterilerin servis alanı ve masaları ile olan güzergahlarının iyi ayarlanması yine servis elemanları ve müşterilerin sirkülasyonlarının doğru organize edilmesi ile mümkün olmaktadır.

Şekil 80. Altı Kişilik Yemek Masasının Kullanıcılarla Arasındaki Boyutsal Bağlantı Şeması (Panero ve ark. 1979)-(E.Çelik Arşivi)

Yemek yeme bölümünde en önemli donatı elemanlarından biri olarak bahsedilen masa-sandalye ve insan ilişkisinde antropometrik ölçüler doğrultusunda bir hesaplama ve yerleştirme yapılması gerekmektedir.

Diğer otellerden farklı olarak ölçek faktörü 'nünde etkisiyle bazı butik otellerde restoran bulunmayabilmektedir ancak kahvaltı mekanı bulunması zorunludur. Kahvaltı salonları da restoran mekanları ile bağlantılı olarak yukarıda bahsedilen unsurlar dikkate alınarak tasarlanmalıdır. Butik otellerde mekanın daha iyi ve elverişli kullanabilmek amacıyla kahvaltı bölümü, bazı hareketli bölücü elemanların yardımı ile restoran alanı ile birlikte çözümlenebilmektedir. Restorandan ayrı olarak tasarlanma durumunda ise var olan restorana kıyasla göre daha az alana sahip olacak şekilde tasarlanmalıdır.

5.4.4. Çok Amaçlı Salonların İç Mekan Analizi

“Çok amaçlı salonlar, butik otel kullanıcılarının ortak kullanım alanlarından bir tanesidir. Daha çok butik otellerde çözümlenen bu mekan, otel kullanıcılarının

birlikte eylemlerini gerçekleştirdikleri alandır. Bu eylemler; müzik dinleme, T.V izleme, kitap ve gazete okuma, oyun oynama, dinlenme, oturma eylemleri olarak gruplandırılabilir. Bu eylemler otelin büyüklüğüne ve özelliğine göre arttırılabilir” (E. Çelik).

Şekil 81. “Bushmans Kloof”, Safari Temalı Butik Otel, Dış Mekan Dinlenme Odası Örneği, Afrika
URL-81: <http://travelsquire.com/wp-content/uploads/2012/07/Manor-House-Terrace.png>

Butik otellerde çok amaçlı salonlara bakıldığında, genel bir başlık altında dinlenme olarak sınıflandırılabilen olan eylemin gerçekleştirilmesinin yanı sıra alanın büyüklüğüne ve elverişli olmasına bağlı olarak küçük kahve salonları da oluşturulabilmektedir. Mekanın oluşum aşamasında otelin kimliğini yansıtmasına dikkat edilmelidir. Özellikle tasarım ağırlıklı olan butik otellerde ortak kullanım alanları diğer mekanlarla tasarım yönünden ilişki içinde olmalıdır. Müşteriler tarafından tercih edilmesinde önemli rol oynayan tasarım kriteri çok amaçlı salonlarda da devam ettirilmelidir.

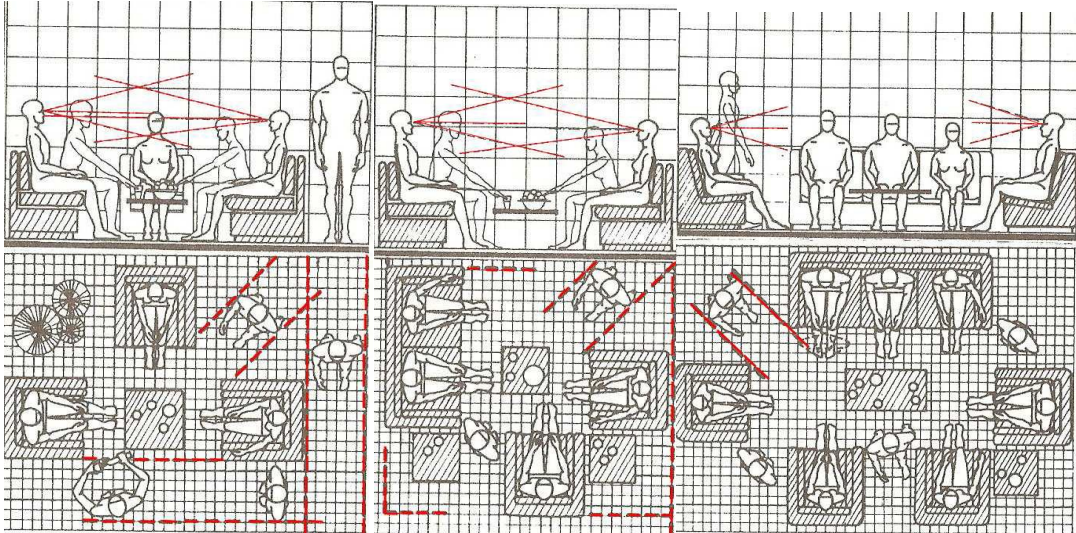
Çok amaçlı salonlarda kullanılacak dokular alanın büyüklüğü ile orantılı olarak, aynı zamanda renk ve biçimiyle de bütünlük oluşturacak şekilde tasarlanmalıdır. Kısıtlı bir alan içerisinde, küçük ölçekli kullanılmış mobilyaların bulunduğu bir mekanda iri ölçekli ve iri dokulu yüzeylerin kullanılması, o mekanın daha dar ve kısıtlı algılanmasına sebep olabilmektedir. Butik otel ünitelerinin oturma salonlarının da fazla bir alana sahip olmadığı göz önünde bulundurulduğunda küçük ölçekli yüzeyler kullanılması gerektiği anlaşılmaktadır.

Hacimler içerisindeki dokular, renkler gibi insanların psikolojisini etkileyebilmektedir. Yumuşak dokulu yüzeyler rahatlık, monotonluk, sükûnet sağlarken; sert dokulu yüzeyler ise uyarıcı, ilgi çekici, dinamik ve heyecan verici olarak nitelendirilmektedir (Küller, 1973).

Çok amaçlı salonlarda bulunan oturma elemanlarının yerleşiminde dikkat edilmesi gerek nokta mekan içerisinde dağılım ve yerleşim yapılırken elemanlar arasındaki uzaklıkların dolaşımı engellememesi olmalıdır. Sehpaların yerleşimi mekan içerisindeki geçişleri engellemeyecek şekilde ve kullanıcıların erişebileceği mesafede konumlandırılmalıdır (Panero ve ark.1979) .

Şekil 81. “Bushmans Kloof”, Safari Temalı Butik Otel, Dış Mekan Dinlenme Odası Örneği, Afrika
http://djb0q6earjxaw.cloudfront.net/accommodation/104/BushmansKloof_OutsideDining.jpg

Şekil 82. Oturma Gruplarının Düzenleniş Seması (Arcan ve ark. 1992)
(E.Çelik Arşivi)

5.4.5. Rekreasyon Alanlarının İç Mekan Analizi

Rekreasyon alanları, otel kullanıcıları tarafından otelin tercih edilmesinde etkili rol oynamaktadır ve ortak kullanım alanlarının bir parçasıdır. Butik otellerin kapasitesine ve alanının yeterliğine bağlı olarak rekreasyon alanları farklılık göstermektedir. Bu alanlar; açık ve kapalı yüzme havuzu, sağlık bölümü (masaj, spa, hamam vs.)olarak sıralanmaktadır. Otel restorasyonlarıyla yanı olarak sadece otelde konaklayan müşteriler tarafından değil, dışarıdan gelen günlük ziyaretçiler tarafından da kullanılmaktadırlar.

Şekil 83. Bushmans Kloof, Safari Temalı Butik Otel, Dış Mekan Dinlenme Havuz Kenarı Örneği, Afrika

URL-83: http://www.stayinafrica.com/gallerylive/bushmans_kloof_pool_romantic.jpg

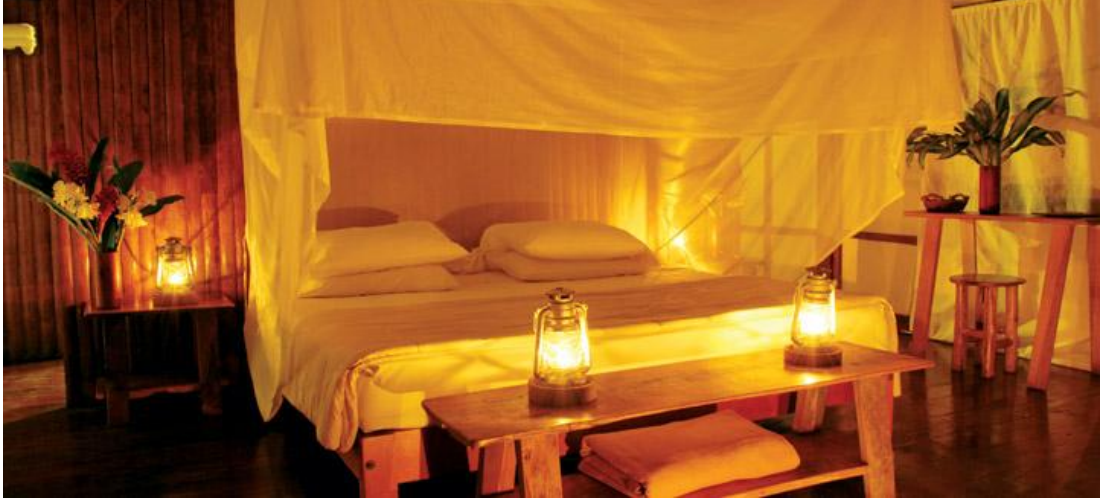
5.4.6. Yatma Mekanlarının iç Mekan Analizi

“Bu program bütününde organizasyon, yapı, hacim, işlev, birey, biçim, renk, malzeme, teknik, süreç, ekonomik kuramlar, bilimsel ve sanatsal içerikler, tasarım çözümleri kapsamında bütünleştirilmesiyle gerçekleştirilir” (E.Yolcu).

Otel odası tasarımında, oda içerisinde oluşacak kompozisyonun kullanım amacına ve işlevselliğe uygun olması birinci öncelik olmalıdır. Aynı zamanda estetik unsurlarda tasarım aşamasında göz önünde bulundurulmalıdır.

Yatak odalarında bölünmeler genellikle giriş, giriş bölümünün yanında ıslak hacim, ardından yatma ve çalışma bölümü olacak şekilde düzenlenmektedir. Orantısal olarak bakıldığında en büyük alanı yatma ve dinlenme bölümü

kaplamaktadır. Otellerden farklı olarak butik otel oluşumlarına bakıldığında oda tasarımlarında her odanın bir diğerinden farklı olduğu gözlemlenmektedir. Bu farklılık butik otelin tanımında da belirtilen özneliğini ve tek oluşunu yansıtmaktadır. Oda tasarımında donatı elemanları otelin kimliğini, müşteri kitlesini, belirlediği temayı ve bulunduğu yerin özelliklerini yansıtacak şekilde yapılmalıdır.

Şekil 84. “Inkaterra Reserva Amazonica” Ekolojik Butik Otel, Yatak Odası Örneği, Peru
URL-84: <http://www.temptingplaces.com/stock/img/inkaterra-reserva-amazonica-hotel-peru>

Otel yatak odası tasarımında hacmin genel nitelikleri kadar onu oluşturan alt mekanlarında fiziksel nitelikleri oda biçimlenişini etkiler. Her alt bölümü meydana getiren mobilya programının, sayısı, olası yerlerinin belirlenmesi ve buna bağlı olarak odanın şekillenmesinin nasıl bir eğilim gösterdiğinin ortaya çıkarılması gerekir.

Tipik bir otel odasında, fonksiyonlarına bağlı olarak dört ayrı hacim tanımlanabilir.

1. Giriş
 2. Oturma ve Çalışma Bölümü
 3. Yatma Bölümü
 4. Islak Hacim.
- (E.Yolcu)

Şekil 85. “Inkaterra Reserva Amazonica” Ekolojik Butik Otel, Yatak Odası Örneği, Peru
URL-85: <http://cdn.media.kiwicollection.com/media/property/PR004777/x1/004777-06-Canopy-Tree-House>

Şekil 86. Inkaterra Reserva Amazonica Ekolojik Butik Otel, Yatak Odası Örneği, Peru
URL-86: <https://encrypted-tbn3.gstatic.com/images>

Şekil 87. “Inkaterra Reserva Amazonica” Ekolojik Butik Otel, Yatak Odası Örneği, Peru
URL-87: <https://encrypted-tbn3.gstatic.com/images>

Yatma ve dinlenme eylemleri insan hayatında ve günlük saat dilimi içerisinde en çok vakit ayırdığı eylemdir. Dolayısıyla bu eylem için ayrılan mekan diğer yaşam alanları içerisinde en geniş yere sahip mekanlardan biridir. Bu saptama otel odaları içinde geçerlilik göstermektedir. Yatak odası içerisinde bulunan diğer mekanlarla olan iletişimi açısından merkez görevi üstlenmektedir. Oda içerisinde tasarlanan eylem dağılımına göre mobilyaların tasarımı ve konumlandırılması gerekmektedir. Oda içerisine kullanıcı profili ve otelin kimliği gözetilip yansıtılacak biçimde tasarlanmış sayısı değişebilen yatak, komodin ve tuvalet masası gruplarıyla birlikte oturma ve dinlenme grupları da düşünülmelidir.

Şekil 88. Ve 89. “Hacienda Santa Rosa” Ekolojik Temalı Butik Otel, Yatak Odası Örneği, Meksika

URL-88: <http://www.mexicodesconocido.com.mx/assets/images/habitaciones-Hotel-Hacienda-Misne.jpg>

URL-89: <http://www.en-yucatan.com/hotels/photos/haciendas/hacienda-santa-rosa/room-hacienda-santa-rosa.jpg>

Şekil 90. Ve 91. “Bushmans Kloof”, Safari Temalı Butik Otel, Yatak Odası Örneği, Afrika
URL-90: <http://www.safarinow.com/db/id/801054/g225350.jpg>
URL-91: <https://foto.hrsstatic.com>

“Bu program bütününde organizasyon, yapı, hacim, işlev biçim, renk, malzeme, teknik, süreç, ekonomik kuramlar, bilimsel ve sanatsal içerikler, tasarım çözümleri kapsamında bütünleştirilmesiyle gerçekleştirilir. Yapının planlanması süreci olan ilk aşama ile birlikte devam eden, yatak odasının tasarım ve biçimlendirme aşaması, proje-anlatım ile birlikte form, konstrüksiyon, teknik donatı ve genel olgunun büyük ölçüden çözümlendiği aşamadır. Tasarımcı açısından araştırma evresi, tasarım biçimlendirme evresi ve proje anlatım evresi çok önemlidir.

Yatak odası mobilya programının oda içinde oluşturacağı kompozisyon, kullanım amacına yönelik olduğu kadar, estetik ve işlevsellik açısından da bir değer ifade etmesi önemlidir. Tasarım anlamında ilke kompozisyonun genel amacı, planlanmış strüktürel bir hacim tasarlandıktan sonra, hacmin diğer ilişkisel niteliklerini incelemek olacaktır” (E.Yolcu).

Şekil 92. “Bushmans Kloof”, Safari Temalı Butik Otel, Yatak Odası Örneği, Afrika
URL-92: <https://encrypted-tbn2.gstatic.com/images>

5.4.7. Mutfak ve Servis Mekanlarının iç Mekan Analizi

Mutfaklar, yiyecek maddelerinin depolandığı ve saklandığı, temizlenip ayıklandıktan sonra çeşitli işlemlerden geçerek pişirildiği ve ardından servis edildiği alanlardır. Konutlarda olduğu gibi otel mutfaklarında da antropometrik veriler esas alınarak tasarım yapılmaktadır ancak konut mutfaklarından ölçek olarak daha büyük ve kapsamlı olan otel mutfakları, daha fazla kişiye hizmet verdiği ve içerisinde daha fazla çalışan bulunduğu için tasarımsal farklılıklar göz önüne alınarak tasarlanmaktadır. Rahat bir sirkülasyonun sağlanabilmesi için özellikle giriş ve çıkış kısımlarında karmaşa ve karşılaşmaların yaşanmasını engelleyici biçimde bir düzenleme düşünülmelidir. Maksimum sayıda personelin hizmet vermesini gerektiren durumlarda herhangi bir karışıklığın yaşanmaması giriş ve çıkışların doğru düzenlenmesi kadar servis alanlarının da doğru tasarlanmasıyla mümkün olmaktadır.

Fonksiyonel bir otel mutfağı otelin kapasitesi ve müşteri sayısı hesaplanarak düzenlenmiş olmalıdır. Mutfağın büyüklüğü müşteri sayısı ile orantılı olarak hesaplanarak tasarlanmalıdır. Büyük kapasiteli bir otel mutfağı ile küçük ölçekte bir

butik otel mutfağı için ayrılmış olan alanlar arasında boyutsal farklılıklar vardır. Daha küçük bir alana sahip butik otel mutfak tasarımında ölçülere dikkat edilmelidir. Büyük kapasiteli otellerde endüstriyel mutfak kullanılması gerekirken, butik oteller de daha az kişiye hizmet verildiği için küçük ve konut tipi bir mutfak yeterli olabilmektedir. Sadece otel kullanıcısının ihtiyaçlarını karşılayabilecek ölçülerde olması yeterlidir. Ayrıca; apart oteller gibi bazı otel ünitelerinde mutfak alanları yaşama mekanının içerisinde çözümlenirken butik otellerde mutfak üniteleri ayrı bir alanda düzenlenmektedir. Mutfak mekanlarında malzeme seçimi de oldukça önemli bir unsurdur. Yüksek mukavemetli ve temizliği kolay malzemelerin kullanılması iş verimini artırması bakımından önemlidir (E.Çelik).

5.4.8. Islak Hacimlerin İç Mekan Analizi

Islak hacimler, kişisel temizlik ve bakım için özel tesisatlar ve donanımlar gerektiren bağımsız mekanlardır.

Bireysel kullanım alanlarından olan ıslak hacim mekanların da yer alan eylemler; yıkanma-duş alma eylemleri, soyunma-kurulanma-giyinme eylemleri, boşaltım-tuvalet-temizlik eylemleri, el-yüz yıkama- bakım eylemleridir. (Arcan ve ark. 1992).

Banyo ve WC için iki ayrı mekan öngörülür ancak kısıtlı mekanların oda olarak tasarlandığı ve içinde ıslak hacmi barındıran butik otel oluşumlarında iki işlev tek bir mekan içerisinde çözümlenmektedir. Otelin sıhhi tesisatının geçtiği mekanlardan bir tanesidir. Sıhhi tesisat genel olarak; su sistemlerindeki borulara bağlı olan ekipmanlar ve atık suyun drenajına bağlı tesisat malzemelerinden oluşur. Islak hacim tasarımında dikkat edilmesi gereken noktalar nem tutucuların kullanımı ve ses izolasyonu olmalıdır. Islak hacimlerde havalandırma doğal ve yapay havalandırma olmak üzere ikiye ayrılır:

Doğal Havalandırma; Mekan içerisinde kapı, pencere veya havalandırma bacaları yardımıyla kendiliğinden meydana gelen hava değişimidir (Arpad,1981).

Yapay Havalandırma; Mekan içerisinde alet yardımıyla gerçekleştirilen havalandırmadır. Havanın hareketini vantilatör temin etmektedir. (Arpad,1981). Islak hacim mekanların da doğal havalandırmanın yanı sıra yapay havalandırmada olmalıdır.

Şekil 93. “Laguna Lodge” Ekolojik Butik
URL-93: http://www.alargueta.com/data/photos/368_1laguna_lodge_atitlan.jpg Otel, Banyo Örneği, Guatemala

Şekil 94. “Inkaterra Reserva Amazonica” Ekolojik Butik Otel, Banyo Örneği, Peru
URL-94: <https://encrypted-tbn2.gstatic.com>

Islak hacimlerde dikkat edilmesi gereken bir diğer unsur kolay temizlenebilir olma ve temizlenecek alanlara kolay ulaşımıdır. “Islak hacim içerisinde kullanılan donatı sayısı açısından ıslak hacmi iki türde incelenebilir;

1. Küvet, set üstü lavabo, klozet
2. Küvet, set üstü lavabo, klozet ve bide

Banyo mekanında yer alan yardımcı araçlar olarak, ayna, saç kurutma makinesi, havluluk, askılık, tuvalet kağıtlığı, çöp kovası, telefon ve sabunluğun lavaboya yakın olması önemli bir detaydır” (E.Yolcu).

5.4.9. Çamaşırhanelerin iç Mekan Analizi

Otel çamaşırhaneleri kirli çamaşırların depolanarak yıkanması, kurutulması ardından ütülenerak gerekli bölümlere servisinin yapılması işlevinin sürdürüldüğü mekanlardır. Kullanıcı sayısının az olmasıyla bağlantılı olarak butik otellerde çamaşırhane mekanları daha küçük ölçeklerde tutulmaktadır. Çamaşırhanelerde temiz ve kirli çamaşırların giriş ve çıkış kapılarının ayrı tutulmasına ve karışıklık meydana gelmemesine dikkat edilmesi gerekmektedir. Ve temizlik malzemeleriyle temiz ve kirli çamaşırların depolanabilmesi için gerekli saklama ve depolama ünitelerinin oluşturulması gerekmektedir.

“Çamaşırhanenin kirli ve temiz çamaşır bölümleri arasındaki personel girişleri, ellerin dezenfekte edildiği personel alanları ve personelin iş giysilerini değiştirebilmesi için uygun alanlarla donatılmış olması gerekmektedir” (Neufert).

Yönetmelik gereği, butik otellerde çamaşırhane olma zorunluluğu vardır. Bu mekanlar genellikle otelin daha çok kullanılmayan ve sirkülasyonun az olduğu bölümlerinde konumlandırılmaktadır. Teknik açıdan otelin gereksinimlerinin iyi anlaşılaraq tasarlanıp iyi çözümlenmesi gereken bölümlerinden biridir. Havlu, çarşaf ve örtülerin temizlendikten sonra gerekli katlara ve bölümlere servisinin daha kolay sağlanabilmesi için servis asansörünün kullanılması iş gücünü hızlandırması dolayısıyla uygun bir yaklaşımdır(E.Çelik).

6. TEMALİ OTELLERİN DÜNYA'DAN ÖRNEKLERLE İRDELENMESİ

6.1. Woodlyn Park, Yeni Zelanda

Yeni Zelanda'da bulunan doğal yaşam temalı bir otel olan “Woodlyn Park”, geniş bir park alanı içinde bulunmaktadır ve konaklama mekanları bu parkın içerisinde dağınık bir planda yerleştirilmiştir. Müşterilerine çok çeşitli konaklama imkanlarıyla müşteriye şaşırtmayı hedefleyen bir tasarım anlayışına sahip otelde sıra dışı mekanlarla hizmet verilmektedir. Otelde konaklama süresi boyunca Yeni Zelanda el sanatlarını incelemek, kültürünü daha yakından tanımak ve yaşamak mümkündür. Otelde üç tip konaklama hizmeti verilmektedir.

Şekil 95. “Woodlyn Park”, Yeni Zelanda

URL-95: <http://blog.easytobook.com/wp-content/uploads/2011/04/Woodlyn-park-%E2%80%93-New-Zealand1-500x342.jpg>

Şekil 96. “Woodlyn Park”, “Bristol Feighter”, Yeni Zelanda

URL-96: <http://blog.easytobook.com/wp-content/uploads/2011/04/Woodlyn-park-%E2%80%93-New-Zealand1-500x342.jpg>

1950 yılından kalma bir savaş uçağını yeniden işlevlendirerek farklı bir konaklama mekanı tasarımı kullanılmıştır. Park alanının içinde konumlandırılmış uçak iki parçaya bölünerek kullanılmış ve iki farklı mekan oluşturulmuştur. “Bristol Feighter” adlı eski savaş uçağı Vietnam savaşında kullanılmış ve o zamandan günümüze kadar sağlam kalan birkaç uçaktan biri olma özelliğine sahiptir. Aynı

zamanda dünyada konaklama mekanı olarak işlevlendirilmiş tek uçak olma özelliği de taşımaktadır.

Şekil 97. “Woodlyn Park”, “Bristol Feighter”, Yeni Zelanda
URL-97: <https://encryptedtbn3.gstatic.com/images>

Şekil 98. “Woodlyn Park”, “Bristol Feighter”, Yeni Zelanda
URL-98: <https://encryptedtbn0.gstatic.com/images>

Şekil 99. “Woodlyn Park”, “Bristol Feighter”, Yeni Zelanda
URL-99: <https://encryptedtbn2.gstatic.com/images>

Şekil 100. “Woodlyn Park”, “Bristol Feighter”, Yeni Zelanda
URL-100: <https://encryptedtbn1.gstatic.com/images>

Şekil 101. “Woodlyn Park”, “Bristol Feighter”, Yeni Zelanda
URL-101: <https://encryptedtbn1.gstatic.com/images>

İki farklı mekanla hizmet veren uçağa merdiven yardımı ile çıkılmaktadır. Uçak enine iki parçaya bölünmüştür iki oadanın çıkışları farklıdır. Bir odaya uçağın burun kısmından merdiven ile çıkılırken diğer odaya arka kısmından ulaşılmaktadır.

“Waitomo Express” adlı yolcu treni, “Bristol Feighter” uçağı ile aynı özelliğı taşımaktadır. Yeniden işlevlendirilen tren park alanı içerisinde konaklama hizmeti sunmaktadır. Tamamı yeniden tasarlanarak içerisinde üç farklı konaklama mekanı yaratılmıştır. Ayrı odaların birleştiğı noktada dinlenme ve yemek yeme bölümü bulunmaktadır. Uzun ve dar bir yapısı olan mekan enine bölünerek bölümlere ayrılmıştır. Yolcu treni 1950’ yıllarda kullanılmıştır. Artık kullanılmamaya başlanan tren uzun yıllar sonra bir konaklama tesisinin içerisinde yeniden işlevlendirilerek yerini almıştır.

Şekil 102. “Woodlyn Park”, Waitomo Express, Yeni Zelanda
URL-102: <https://encrypted-tbn2.gstatic.com>

Şekil 103. “Woodlyn Park”, Waitomo Express, Yeni Zelanda
URL-103: <https://encryptedtbn0.gstatic.com/images>

Woodlyn Park içerisinde bulunan 3. Tip konaklama ünitesi, yüzüklerin efendisi kitabının ve sonrasında çekilen sinema filminin başlıca karakterlerinden biri olan hobbitlerin yaşadığı köy ve klubelerinden esinlenerek yapılmıştır. Filmdeki şekliyle aynı olacak biçimde çatıları toprağın altında bulunmaktadır. Çimenle örtülü yeşil çatıları, yuvarlak giriş kapısı ve pencereleriyle oldukça sevimli bir görünüşü olan hobbit klubeleri parkın içerisinde yanyana dizilmiş bir şekilde konumlandırılmıştır.

Şekil 103. “Woodlyn Park”, Hobbit Klubeleri, Yeni Zelanda
URL-104: <https://encryptedtbn1.gstatic.com/images>

Şekil 104. “Woodlyn Park”, Hobbit Klubeleri, Yeni Zelanda
URL-105: <https://encrypted-tbn3.gstatic.com/images>

Şekil 105. “Woodlyn Park”, Hobbit Klubeleri, Yeni Zelanda
URL-106: <https://encrypted-tbn3.gstatic.com/images>

Kulübelerin yapımında kullanılan polyester bloklar, çatısı toprak zeminin altında bulunan kulübelerin kışın sıcak yazın ise serin olmasını sağlamak amacıyla düşünülmüştür. Tek sıra halinde yan yana bulunan odalarda bir adet çift kişilik oda, bir salon ve ranzanın bulunduğu ikinci bir oda bulunmaktadır.

Şekil 106. “Woodlyn Park”, Hobbit Klubeleri, Yeni Zelanda
URL-107: <https://encryptedtbn1.gstatic.com/images>

Şekil 107. “Woodlyn Park”, Hobbit Klubeleri, Yeni Zelanda
URL-108: <https://encrypted-tbn0.gstatic.com/images>

Hobbit kulübeleri, şu an dünyanın pek çok yerinde ve çok sayıda örneği bulunan, konut ve otel olarak kullanılan yapıların arasında filmde sonra ilk uygulanmış örnek olma özelliği taşımaktadır.

6.2. Adam and Eve Oteli, Türkiye

Antalya Belek'teki bulunan Adam & Eve oteli mimar Eren Talu tarafından tasarlanmıştır. Yaradılışımızın başlangıcı, ilk aşkın temsilcisi olan bu iki karakterin isminin verildiği otel cennetin bahçesi olarak kendini tanımlamaktadır ve bu bahçedeki yasak elma ile temasını oluşturmaktadır. Farklı ve yenilikçi mimarisiyle misafirlerine hizmet veren otel dünyanın lider tasarım oteli olma özelliğine sahiptir. lüks bir tasarım anlayışın benimsendiği otel aynı zamanda “ hayatın başlangıcı, yaradılışın sembolü, saflık ve sadeliğin yapıtı” olarak tanımlanmıştır. Otele adeta ruh veren sembol tasarım ürünleri, beyazın yeryüzü cennetinin “saflığını”, aynanın ile asla “yalnız” kalmayacağını, camın ise “yaşamsal zenginliği görme arzusunu” tanımladığını, doğaya olan saygısını ise otele giydirilen yemyeşil yapay şimşir bir örtü ile simgelemektedir.

Şekil 108. “Adam and Eve”, Antalya

URL-108: <http://www.turizamajans.com/wp-content/uploads/2012/05/adam-eve-otel.jpg>

Dünyanın en büyük standart odasına ve dünyanın en büyük yatağına sahip otel, konuklarına yaşattığı deneyim ve otel odasındaki yenilikçi anlayışıyla çok farklı deneyimler edinme fırsatı sunmaktadır. 100.000 m² bir alana yayılmış olan otel içerisinde 108.000 m² ayna kullanılmıştır. Tüm yaşam alanlarının duvarlarının

aynalarla donatıldığı otel beyaz ve yalın bir atmosferin içerisinde kişinin yansımaları vurgulayarak müşterilerin iç dünyalarına yol göstermeyi hedeflemektedir. “üst düzey yaratıcı bir tatil tasarımı” kullanıldığını vurgulanan otelde, konsept ve temanın sadece mekanın içerisine değil müşterinin otelde geçirdiği zamanın ve tatilinin tümüne yayıldığı bir hizmet verildiğini belirtilmektedir.

CENNETE UZANAN MERDİVENLER. Böylesi bir tasarım Led Zeppelin'in "Stairway to Heaven" şarkısını akla getiriyor. Doğal dokuyu tahrip etmeyen otel binası ve kumsal...

Şekil 109. “Adam and Eve”, Antalya
URL-109: <http://www.realtholidayreports.com>

Şekil 110. “Adam and Eve”, Antalya
URL-110: http://www.itusozluk.com/image/adam-eve-hotel_103197.jpg

Şekil 111. “Adam and Eve”, Antalya
URL-111: <https://encrypted-tbn3.gstatic.com>

vazifesini görmektedir. Tüm ağaçlardaki elmalar geceleri farklı renklerde aydınlatılmaktadır. Bahçe, havuz kenarları ve otel iç mekanlarında bu ağaçlar bol miktarda kullanılmıştır.

Şekil 112. “Adam and Eve”, Antalya
URL-112: <https://encrypted-tbn2.gstatic.com/images>

Şekil 113. “Adam and Eve”, Antalya

URL-113: http://www.pegasustur.com/imagesuploaded/otel/ADAM_and_EVE_HOTEL

Tatilin başlangıcından sonuna dek konuklara her konuda yardımcı olmayı hedefleyen yenilikçi bir hizmet anlayışı benimsenmiştir. Tüm konuklar için, en az bir yabancı dil bilen, kendi alanında eğitim almış, deneyimli, insan ilişkileri ve organizasyon konularında uzman bir Angel hizmet vermektedir. konukların 24 saat, her an ulaşabilecekleri tatil asistanlarıdır.

İsteğe göre değişen onlarca renk ışıklandırma seçeneği, kişisel kullanımı ön plana çıkartırken, ışıklandırmayı ses frekansına bağlı olarak da değişken hale getirerek, her odayı, hatta her jakuziyi bir “ışık terapi” merkezi olarak konumlandırmaktadır. Otel temasında vurgulanan cennet, her yerde kullanılan ve sadece ışıklara değişen beyaz rengin hakimiyetini, saflığı ve masumluğu vurgulamaktadır.

Şekil 114. “Adam and Eve”, Antalya, Farklı Aydınlatma Teknikleriyle Aynı Mekanın Değişik Bir Mekan Gibi Algılanması Örneği

URL-114: <http://www.hotelantalya.net/media/images/hotel/adam>

Şekil 115. “Adam and Eve”, Antalya, Farklı Aydınlatma Teknikleriyle Aynı Mekanın Değişik Bir Mekan Gibi Algılanması Örneği

URL-115: <http://www.hotelantalya.net/media/images/hotel/adam-eve-hotel-antalya-384284.jpg>

“Adam and Eve” oteli Dünyanın en büyük standart odasına dünyanın en büyük yatağına ya da en büyük barına sahip olma gibi değişik unvanlara sahiptir. Aynı zamanda onlarca ödülünde sahibidir.

Şekil 116. “Adam and Eve”, Antalya

URL-116: <http://www.uygartur.com/images/otel/adam-eve-hotel-belek-antalya-otelleri>

Şekil 117. “Adam and Eve”, Antalya

URL-117: http://www.realholidayreports.com/hotel_reviews/images/Adam_and_Eve_Hotel

Şekil 118. “Adam and Eve”,

URL-118: Antalya <http://www.uygartur.com.tr/images/otel/adam-eve>

6.3. Buz Otel, Kanada

Buz otel mimarisine bakıldığında kutuplarda bulunan ve çok eski çağlardan beri halk tarafından kullanılan bir çeşit buzdan ev olan iglo mimarisinden esinlendiği ve teknik özelliklerinden faydalandığı görülmektedir. Eksi 40 derecede bile içinde ateş yakılıp soğuktan etkilenmeden barınılabilen iglolar, bir konaklama tesisinin yapımında örnek oluşturarak konaklaması zor bir bölgede turistler için yeni ve farklı bir deneyim imkanı sunmuştur.

“İglu ya da iglo bir kısmının sürekli olarak ya da av sezonlarında geçici olarak yaşadığı sıkıştırılmış kardan evlere verilen isimdir. İglu, İnuit dilinde "ev" anlamına gelir ve yerel dilde çadır, çamur ya da modern evler için de kullanılır.”(vikipedi.org)

Şekil 119. Buz Otel, “Quebec”, Kanada

URL-119: <http://www.home-designing.com/wp-content/uploads/2009/08/ice-hotel-design.jpg>

Şekil 120. Buz Otel, “Quebec”, Kanada

URL-120: <http://www.home-designing.com/wp-content/uploads/2009/08/hotel-de-glace-582x284.jpg>

Danimarka, İsveç, Norveç, Alaska ve Kanada'da çeşitli örnekleri yapılmış olan Buz otellerin inşası her yıl Ekim'in sonuna doğru başlar. Buldozer ve kar üretme araçları olan kartopları ile kar, çıkarılan çelik kalıpların üzerine yığılır. Bu inşa şekliyle, birden çok yan yana duran tünel şeklinde kemer oluşturmak mümkün olmaktadır. En büyüğü 5 metre yükseklikte ve 6 metre genişliktedir. Bu kemerler buz kalıplarından yapılan sütunlarla desteklenir. İçerisine bir giriş salonu ve bir bar yerleştirilir. Diğer daha küçük tüneller, yatak odaları ve koridorlar için tesis edilir. Tünellerin içindeki oda sınırları, kar bloklarından duvar olarak örülür. Pencere, berrak buz kalıplarından oluşturulur.

Tüm odaların içi ışıklandırılmış buz heykeller ve buzdan eşyalarla döşenmiştir. Berrak su, kuvvetli akıntıyla beraber, özellikle çok berrak buz oluşmasını sağlar. Bu buz, traktör yardımıyla nehirden özel testerelerle kesilir. Böyle kazanılan 4.000 ton buz (2 tonluk bloklar) yazın özel buzhanelerde muhafaza edilir. Otelde, Aralık ortasından Nisan ortasına kadar konaklanabilir. Dış ortam sıcaklığı – 30 °C civarındayken iç sıcaklık –5 °C kadardır. Misafirler normalde otelde sadece 1 gece geçirirler.

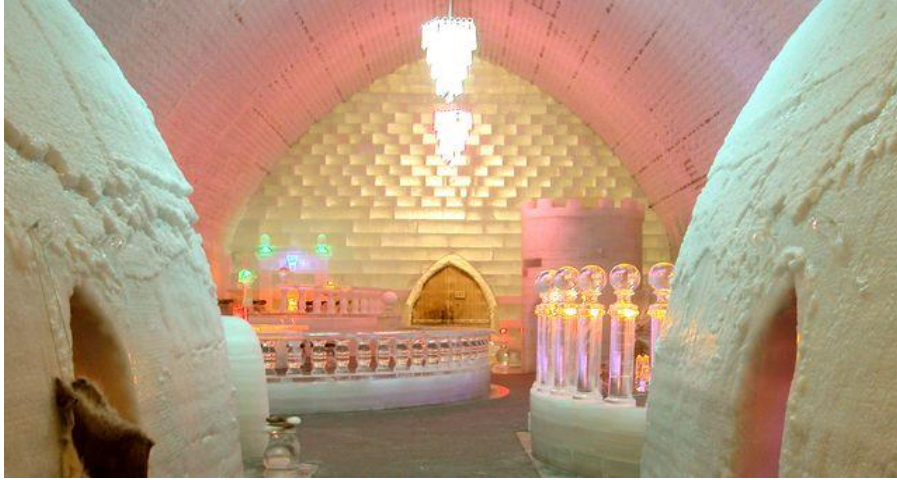

Şekil 121. Buz Otel, “Quebec”, Kanada

URL-121: <http://www.home-designing.com/wp-content/uploads/2009/08/ice-hotel-canada-582x284.jpg>

Buz otellerin mimarisi incelendiğinde içerisindeki blokların, bölümlerin ve mekanların oluşturulmasında el işçiliği ile yapılmış sanat objelerine rastlanmaktadır. Tüm yüzeylerde tavanlarda ve sütunlarda buz üzerine oyulmuş kabartmalar, resimler ve heykeller görülmektedir. Buzun saydamlığında faydalanarak bu çalışmaların içine

yerleştirilen renkli Led aydınlatmalar sayesinde mekan masalsı bir görünüm kazanmaktadır.

Şekil 122. Buz Otel, “Quebec”, Kanada
URL-122: <http://www.neredekal.com/resimler/haber/deglace1.jpg>

Şekil 123. Buz Otel, “Quebec”, Kanada
URL-123: <https://encrypted-tbn1.gstatic.com/images>

Şekil 124. Buz Otel, “Quebec”, Kanada
URL-124: [http://opsiyonhaber.com/images_up/isve%C3%A7_buz_otel_galeri_\(9\).jpg](http://opsiyonhaber.com/images_up/isve%C3%A7_buz_otel_galeri_(9).jpg)

Şekil 125. Buz Otel, “Quebec”, Kanada

URL-125: [http://opsiyonhaber.com/images_up/isve%C3%A7_buz_otel_galeri_\(5\).jpg](http://opsiyonhaber.com/images_up/isve%C3%A7_buz_otel_galeri_(5).jpg)

Şekil 126. Buz Otel, “Quebec”, Kanada

URL-126: <http://t1.gstatic.com/images>

Şekil 127. Buz Otel, “Quebec”, Kanada

URL-127: [http://opsiyonhaber.com/images_up/isve%C3%A7_buz_otel_galeri_\(5\).jpg](http://opsiyonhaber.com/images_up/isve%C3%A7_buz_otel_galeri_(5).jpg)

Şekil 128. Buz Otel, “Quebec”, Kanada

URL-128: http://www.haberimport.com/d/gallery/1174_1.jpg

Oldukça gösterişli ve ince detayları düşünülerek hazırlanmış olan yatak odaları, yemek salonları, dinlenme bölümleriyle tam anlamıyla bir otelin vereceği hizmeti veren buz oteller, sadece içini gezip görmek isteyen turistler tarafından da gezilerek bir nevi müze görevi üstlenmektedir.

Şekil 129. Buz Otel, “Quebec”, Kanada
URL-129: http://www.linklup.com/wp-content/uploads/2012/08/buz_otel_02.jpg

Şekil 130. Buz Otel, “Quebec”, Kanada
URL-130: <https://encrypted-tbn3.gstatic.com/images>

Şekil 131. Buz Otel, “Quebec”, Kanada
URL-131: <https://encrypted-tbn2.gstatic.com/images>

6.4.Kapsül Otel, Japonya Örneği

Kapsül oteller, yalnızca tek bir kişi için tasarlanmış yaşam çevresinden oluşan, hizmet gerektirmeyen mekanlardır. Misafirlerin temel ihtiyaçlarını karşılayabilecekleri küçük ölçekli alanlardan oluşmaktadır. Japonya’da benzerlerine sıkça rastlanan kapsül tipi otellerin ilki 1979 yılında mimar Kosho Kurokawa tarafından “Capsule Inn Osaka” adıyla açılmıştır. Açıldıktan kısa süre sonra farklı ve dikkat çekici yapısıyla ilgi çeken otel sade temasıyla pek çok başka kapsül otellerin oluşmasına sebep olmuştur. Nüfusu oldukça fazla olan ülkelerden biri olan Japonya’da özellikle yer sıkıntısı çekilen şehirlerde ve insanların ucuz konaklama ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik kurgulanmış bir otel şeklidir. İnsanın aslında lüks ve gösterişten uzak, sadece gerekli temel ihtiyaçlarının sağlanmasıyla yaşayabileceğini kanıtlayan otel, bazı bilimkurgu filmleri içinde ilham kaynağı olmuştur.

Aşağıdaki şekilde görüldüğü gibi küçük odaların yan yana gelmesiyle oluşturulmuştur. Az alana çok insanın sığabileceği şekilde tasarlanan kapsüller, dünyada bu derece küçük bir mekanda ihtiyaçların karşılanacağı şekilde hizmet veren tek konaklama yapısı olma özelliğini taşımaktadır.

Şekil 132. Farklı kapsül otellerden ve içerisinde bulunan mekanlardan örnekler

URL-132: <http://www.utqweb.com/blog/wp-content/themes/arras>

Kapsül otelin odacıklarının her biri, bir insanın ihtiyacını karşılayacak şekilde yapılmıştır. İçerisinde televizyon, oyun konsolu, kablosuz internet bağlantısı, uyku takımı ve benzeri şeyler bulunmaktadır. 10 mt² aşmayacak büyüklükte olan bu odacıklar, uzun süreli konaklama için pek tercih edilmemektedirler. Daha yol hava alanları ve tren istasyonları yakınında bulunan bu tip oteller yolda kalmış ve acil

sığılmayı gerektiren durumlarda gel geç bir konaklama mekanı vazifesi görmektedirler.

Şekil 133.” Capsule Inn” Osaka, Japonya

URL-133: http://www.farketing.com/wp-content/uploads/2012/01/bg_main12.jpg

Uzun bir koridor boyunca iki bazen üç katlı olacak şekilde yan yana ve üst üste küplerin bir ayağa gelerek oluşturduğu odacıklar içerisinde yatma, oturma, dinlenme ve okuma gibi ayakta olmayı gerektirmeyecek günlük eylemler gerçekleştirilebilir. Petek olarak da adlandırılan bu Odacıkların içerisinde banyo veya tuvalet mekanı bulunmamaktadır. Bu ihtiyaçlar için ortak kullanım alanları düşünülmüştür. Müşteriler yemek yeme, arınma ve temizlenme ihtiyaçlarını bu alanlarda gidermektedirler.

Şekil 134. “Capsule Inn” Osaka, Japonya

URL-134: <https://encrypted>

Şekil 135. “Capsule Inn” Osaka, Japonya

URL-135: <http://gcube.milliyet.com.tr/Detail/2010/12/30/siradisi-bir-otel-9-hours-kapsul-otel-1243437.jpg>

Şekil 136. “Capsule Inn” Osaka

URL-136: http://www.turkish-media.com/forum/g_images/gallery/category_1/med_gallery_2_1_45309.jpg

Şekil 137. “Capsule Inn” Osaka, Japonya

URL-137: [URL-https://encrypted-otel-9-hours-kapsul-otel-1243437.jpg](https://encrypted-otel-9-hours-kapsul-otel-1243437.jpg)

Ön kısmında cam bir örtücü bulunan kapsüller istenirse dışarıyla ilişkinin kesilebilmesi için içeriden perde sistemi ile kapatılabilmektedir. Genellikle 2 mt uzunluğunda ve 1.20 cm yüksekliğinde olan bu kapsüllerde minimum 4 saat,

maksimum 17 saat kalabilmek mümkün. Saatlik olarak da kiralanabilen kapsüller gün içinde birkaç saat uyumak ve dinlenmek isteyen müşteriler tarafından da tercih edilmektedir.

Şekil 138.” Capsule Inn” Osaka, Japonya

URL-138: [URL-http://gcube.milliyet.com.tr/Detail/2010/12/30/siradisi-bir-otel-9-hours-kapsul-otel-1243437.jpg](http://gcube.milliyet.com.tr/Detail/2010/12/30/siradisi-bir-otel-9-hours-kapsul-otel-1243437.jpg)

Konaklama anlayışına yepyeni bir boyut kazandıran kapsül otel kullanımı kısıtlı alanda çok sayıda kişiye hizmet vermek ve kısa süreli konaklamayı gerektiren özellikle acil ihtiyaç durumlarında müşterilere yardımcı olmak bakımından oldukça kullanışlı yapılardır. Kapsüllerin içerisinde her türlü teknolojik imkan sunulmaktadır. Yoldan geçerken biraz dinlenmeye gelen bir müşterinin yanında hiçbir eşya olmadan, uyku kıyafeti, banyo ve havlu, temizlik malzemeleri, internet ve televizyon gibi gerekli temel ihtiyaçlara ulaşabileceği şekilde tasarlanmış, komplike mekanlardır.

7.SONUÇ

Konaklama yapılarının geçmişinde büyük göçler sırasında kullanılan arabalarının ve göç eden kişilerin yolculuklarını daha rahat yapabilmeleri ve gereksinimlerini karşılayabilmeleri için konaklama fikrinin gelişmiş olduğu görülmektedir. Bu bağlamda oluşan Hanlar ve Kervansaraylar geçici konaklamayı sağlamayı üstlenmişlerdir. Geçmişten günümüze değişen alışkanlıklarla birlikte konaklama yapıları değişmiş, sadece temel ihtiyaçları karşılayan tesisler olan hanların ve kervansarayların yerini bugünün otelleri almıştır. Konaklama yapıları kapsamında oteller incelendiğinde, geniş programlı, işletme ve mekansal organizasyonları bakımından ihtiyaçlar doğrultusunda kurgulanmış yapılar olduğu görülmektedir. Konumlandığı alanları çevresel özellikleri bazında incelendiğinde, şehir merkezi, ulaşım, parklara ve eğlence yerlerine yakınlığı, bölgenin şehircilik ve tarihsel dokusunu da dikkate alarak, yapının tarihsel ve görsel özelliğini gölgelemeyen bir mimari anlayışa dikkat edilmesi ve tasarlanan otelin iç mimari kimliği oluşturulurken yöresel ve kültürel özelliklerin evrensel bir dil ve fonksiyonellik baz alınarak tasarlanmasına önem verilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmaktadır.

Geçmişte toplulukların yer değiştirme (göç) hareketi olarak başlayan turizm, gelişen ulaşım teknolojisi ve konaklamadaki beklentilerin artmasıyla şekillenerek günümüz önemli sektörlerinden ve dünyanın en büyük sosyal ve ekonomik gücü haline geldiği görülmektedir. Turizm, dünyadaki tüm ülkeler için gittikçe artan bir öneme sahiptir. Her geçen gün turizm açısından yeni kavramlar önem kazanmaktadır. Konaklama tesisleri kimliklerini diğerlerinden farklı kılmak için marka yaratma stratejileri kullanmaktadırlar. Aynı şekilde henüz yeni gelişmekte olan çekim yerleri, sundukları ürünlerin benzersizliğini kanıtlamak için değişik imajlar yaratmaktadırlar. Günümüzde turizm eğilimlerinde küreselleşme, rekabet, küresel ısınma ve iklim değişiklikleri gibi sebeplerle farklı turistik çekim yerlerine ve farklı turistik ürünlere doğru bir değişim olduğu görülmektedir. Kitle turizminden

bireysel turizme doğru bir geçiş yaşanırken, yeni turist eğilimlerine bakıldığında daha doğal, kültürel ve otantik çekim yerlerine ve farklı turistik ürün çeşitlendirmelerine doğru bir yönelme olduğu gözlenmektedir. Dünyadaki pek çok olgunun değişmesine yol açan küreselleşme süreci, turizme de yeni bir kimlik kazandırmıştır. Böylece turistik tüketicilerin talep ve beklentilerinde görülen değişimlerin sonucu olarak da turist profilinde ve seyahat kavramlarında değişimler yaşanmaktadır. Talebi üst seviyelere çıkarabilmek, daha fazla kişiyi seyahate yönltebilmek, turistik tüketici profilinde görülen değişimlere uyum sağlayabilmek, seyahatleri turistlerin talep ve beklentilerine göre çekici hale getirebilmek amacı ile turizmle ilgilenen bütün ülkeler, potansiyel kaynaklarını turizmde kullanmaya çalışmaktadır. Bu amaçla söz konusu ülkeler, var olan ürünlerinin yanı sıra yeni ürün ve aktiviteler yaratabilmek için ürün çeşitlendirmesi konusunda sürekli çalışmalar yapmaktadırlar. Turistik ürün arzının çeşitlendirilmesi amacı ile alternatif turizm türleri uygulamaya konularak, potansiyel kaynaklar turizme kazandırılmıştır. Günümüzde, bu turizm çekiciliklerine ek olarak, konaklama işletmeleri de çekicilik faktörü olarak değer taşımaktadır.

Bu süreçle birlikte konaklama işletmeleri arasında rekabet ortamı yaratılmıştır. Genelde sunulan ürün ve hizmet sistemi aynı olan otel işletmelerinde, yatırımcılar ve turizm mimarları bu rekabet ortamında öne çıkabilmek için farklı arayışlara yönelmişlerdir. Tüketici talep ve beklentilerine cevap verebilmek ve farklı bir pazarlama konusu yaratmak isteyen otel yatırımcıları, otellerinin mimari tasarımlarına büyük önem vermeye başlamışlardır. Klasik otel işletmelerinin, görsel açıdan farklılık yaratarak, potansiyel turistler için cazip duruma getirilmesi, böylelikle de duygulara hitap edilerek tercihlerin belirlenmesinde yön verici olacağı inancı ile mimari yapılarda bir değişim söz konusu olmaktadır. Bunun sonucu olarak da lüks otel işletmesi yapıları giderek yaygınlaşmaktadır. Pek çok konaklama işletmesinin arasından fark edilebilmek, kalış süresini uzatabilmek, imaj yaratmak, yatırım kolaylığı sağlamak ve kaliteli hizmet sunmak amacı ile yatırımcılar, temalı otellere yönelmektedir. Bunun yanı sıra, her yıl tatilini farklı tarzda bir mimariye sahip otelde geçirmek isteyen bir turist o yöreye sıklıkla gelmesi sağlanabilmektedir.

Temalı otellerin satış ve pazarlamayı arttırıcı etkisinin olması, turistik çekim yeri tanıtımını kolaylaştırıcı bir avantaj olarak görülmektedir. Tüketici tercihlerinin temalı otellere doğru yönelmesi, bu otellerde hizmet kalitesinin ön planda tutulması

ile müşteri memnuniyetinin sağlanması gibi faktörler; temalı otel işletmelerinin dünya turizmine olumlu bir katkısının olduğunu göstermektedir. Ayrıca; her türlü tüketici grubuna yönelik ürün ve hizmeti sunması ile yaşanan yoğun talep, otele gelen konukların daha çok sürekli turist gruplarından oluşması da temalı otellerin turizm için önemini göstermektedir.

Temalı oteller; sağlık, kongre ve konferans, fuar, sergi, spor, eğlence amaçlı etkinliklere de ev sahipliği yapmaktadır. Sunulan ürün çeşitlendirilmesi yolu ile tatil amaçlı gelen turist gruplarının yanı sıra alternatif turizm türlerine yönelik, üst gelir turist gruplarının ülkemize çekilmesini sağlamaktadır. Temalı oteller, bir uçak, kelebek veya gemi görüntüsünde inşa edilmiş büyük projeler olabileceği gibi, normal mimariye sahip bir tesise ufak dokunuşlarla tema kazandırmak mümkün olabilmektedir. Özellikle tarihsel dokuya sahip bölgelerde kurulu turistik tesisler, iç mimaride, menüde, sunulan hizmette ve hatta çalışanların kıyafetlerinde yapacakları değişikliklerle bir tema yaratabilirler. Temaya tamamen mimari tarz olarak değilse de sunulan hizmet ve personel ile ülkenin değerleri yansıtılabilmeli, kültürel veya yöresel bir imaj yaratılabilmelidir. Tarihi ve kültürel değerler ile bütünleştirilen temalarda kullanılan mobilya, aksesuar, müzik ve personel ile yaşanmışlık hissi yaratılabilmelidir. Ancak; vurgulanan temanın her zaman başarı getirmeyebileceği, çok yönlü düşünülmesi gerektiği unutulmamalıdır. Temanın siyasi, bazı kesimlerce tepkiye yol açabilen, iddialı bir içeriği taşımaması önemli olmaktadır.

Temalı oteller bir takım eleştirilere maruz kalmakla beraber; turistik tüketicilerin bu işletmelere olan talebi yoğun olmakta ve buna bağlı olarak da bu yapıların sayısı giderek artmaktadır.

Dünyadaki temalı otellerin başlangıç tarihine bakıldığında 1950'li yıllara kadar dayandığı görülmektedir. Özellikle, 1950'lerden sonra birbirine benzer oteller yerine içinde bulunduğu ülkenin, yörenin özelliklerini taşıyan ve misafirlere otelin işletme politikasına göre belli bir imajı iletmeyi hedefleyen oteller tasarlanmaya başlanmıştır. İş dünyasının ve yerel otoritelerin 1950'lerde ilgi duyduğu uluslararası tarza bağlı tasarımlarla yerel kültürlerin ve geleneklerin etkisi altında yeni arayışlara girilmiştir. İlk temalı otel, 1950'de çevrede müşterilerin ilgisini çekecek doğal, tarihi unsurlar olmadığı için mimarların otelin içine yöneldiği Las Vegas'ın Nevada çölünde Walt Disney tarafından kurulmuştur. Çekicilik yaratmak adına, görsel unsurların ve şovların ön plana çıkarılması ile konaklama işletmelerinin mimari açıdan değişim süreci başlamıştır. Küresel rekabet ortamı mal veya hizmetler için

olduğu kadar turistik çekim yerleri için de bir takım gelişme ve değişimleri beraberinde getirmektedir. Turizm faaliyeti içinde olan ülkeler, söz konusu pazardaki rakip sayısının giderek artması ve tüketicinin bilinçlenen yapısı nedeniyle daha güçlü önlemler alarak bu ortam içinde rakiplerden farklılaşmanın yollarını aramaktadırlar. Farklılaşmayı sağlayan yollardan biri de etkin ve etkili imaj uygulamaları olmaktadır. Bu bağlamda, temalı oteller etkin ve etkili bir imaj yaratılmasına büyük oranda katkıda bulunmaktadır.

Turizm türlerinde yeterince çeşitlendirme yapılmaması bir hizmet sektörü olan turizm sektöründe rakiplerinden farklı olarak ürün ve hizmetler geliştirebilen, değişen tüketici tercihlerine ve taleplerine cevap verebilen, marka ve imaj oluşturabilen işletmeler; farklı pazarlama politikaları geliştirerek daha fazla gelir elde edebilmeyi amaçlamaktadır. Çalışmanın örneklemini oluşturan temalı oteller de turistler tarafından dikkat çeken ve tercih edilen işletmeler olabilmek için mimari ve dekoratif tasarımlardan yararlanmaktadır. Temaya uygun kıyafetler, mimari yapı, sanat eserleri, dekor, mutfak kültürü ve sunulan hizmet gibi birçok faktör kullanılarak tasarlanan temalı oteller, turizm ve konaklama sektöründe önemli bir yere sahip olmaktadır.

Ancak; temalı oteller, turizm endüstrisinin geliştirilmesi açısından tek çözüm yolu olarak görülmemeli, ürün ve hizmet geliştirme faaliyetlerinin bir bölümünü oluşturduğu kabul edilmelidir. Değişen tüketici talebine yönelik yeni yatırımlar, turistik çekim yerinin konaklama kapasitesi ve alt yapısı incelenerek belirlenmelidir.

8. KAYNAKLAR

- Altun, S. ve İnceoğlu, M. (2006) “*Tatil Amaçlı Konaklama Tesislerinde Zamana Bağlı Değişim*”, *İstanbul Teknik Üniversitesi Dergisi/a Mimarlık, Planlama, Tasarım*, c. 5, s. 2, ss. 91–96
- Anonim, 2007/b, “*Yapı Dergisi, Sayı: 304*”, Mart 2007
- Arkitera (Yayın Yılı: 2002),
www.arkitera.com/v1/haberler/2002/08/16/wow.htm (Erişim Tarihi: 22.04.2009)
- Ayvaz, C., Yıldız Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, “*Konaklama Yapılarının Mekansal Organizasyonu Üzerine Bir İnceleme*”, İstanbul, 2007
- Beyazıt N., “*Otel Yatak Odalarının Sistemli Tasarlanması İçin Bir Yöntem*” İTÜ, Yüksek lisans tezi, 1978
- Bozada, İ. ve Atakan, Y.,” *HIP & Butik Oteller*”, İstanbul, 2009
- Çakırkaya, Y., “*İstanbul’daki beş yıldızlı lüks şehir otellerinde, Halka açık alanların tasarımı üzerine bir araştırma*”, İTÜ, Yüksek lisans tezi, 1995
- Çelik, E., Selçuk Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, “*Butik Otellerin Alaçatı Örnekleri Üzerine Analizi*”, Konya, 2010
- Elçin, N. Dokuz Eylül Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, “*Popüler Kültür- Mimarlık İlişkisinin Turizm Yapıları Üzerinde İncelenmesi*”, İzmir, 2007
- Göksel, B., “*Turizmin Tarihi ve Türkler*”, Turizm yıllığı, Ankara, 1985, s.50
- Gökşen, B., Yeni “*Mimari Kimlikler, Masalsı Sahiller*”,
www.turizmdergisi.com (Erişim Tarihi: 20.02.2009)

- İnceoğlu, N. (1992) “*Turizm ve Turizm Mimarlığı*”, *Tasarım, Mimarlık, İç Mimarlık ve Görsel Sanatlar Dergisi*, s. 25/Haziran, ss. 102–103
- Karahasanoğlu, E. Berna., “*Beş Yıldızlı Şehir Otellerinin İŞletme Modelleri ve Mimari Tasarım Kimliği EtkileŐimi*”, İTÜ, Yüksek lisans tezi, 1997
- Pehlivanoğlu, B., Msgs, Mim.Fak., İç Mim.Bl. Sanatta Yeterlilik Makalesi, “*Hip Otel Olarak Tanımlanan Mekanların Analizi*”, 2010
- Şener, U., “*Otel İŞletmeciliği*”, M.E.B. Basımevi, İstanbul, 1992, s.6
- Tabanlıoğlu M.Gürkan., “*Turizm ve Otelcilik Kavramı*”, Domus Dergisi, Haziran-Temmuz 2000
- Tekinkoca, S., “*Concorde Otel, Turizmde Yeni Savaş: Ultra Lüks*” (Erişim Tarihi: 22.05.2009)
- Tosun, C., “*Alternatif Turizm ve Turistik rn eŐitlendirme Stratejileri: Hatay rneği*”, Türkiye’nin Alternatif Turizm Potansiyeli ve Güncel Sorunları Konferansı, Çankırı, Bilim, Y. ve Temizkan, R. 2003
- Toksoy, G., Yakın Doğu Üniversitesi “*4. Fotoğraf Günleri, Sanat ve Teknoloji Sempozyumu*”, 2005, Bağlam yayınevi, s.48”
- Tkel Aysil Y., “*Anadolu Selçuklu Kervansaraylarında Mekan-İŞlev ilişkisi Savunma ve Barınma*”, İstanbul yapı Endüstri Merkezi yayınları, 2002
- zen, S., Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, “*Dünya Turizmde Tüketicilerde Yaşanan Değişimlerin Konaklama İŐletmelerine Yansımaları,: Antalya’da Temalı Otel rnekleri*”, Aydın, 2009
- Yolcu, E., Marmara Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, “*Şehir Otelleri, evre, Mekan, Tasarım İlkeleri zerine*”, İstanbul, 2006

9. ÖZGEÇMİŞ

Hüseyin Topaloğlu 1988 yılında İstanbul'da doğmuştur. İlk, orta ve lise öğrenimini Fatih Kolejinde tamamlamıştır. 2005 yılında T.C. Haliç Üniversitesi Mimarlık Fakültesi İç Mimarlık Bölümünü kazanarak öğrenimine devam etmiştir. 2010 yılında İç Mimarlık bölümünden mezun olduktan sonra Haliç Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsünde Yüksek Lisans Programına başlamıştır. Aynı zamanda profesyonel olarak iç mimar olarak kendi ofisinde çalışmalarını sürdürmektedir.

Hüseyin Topaloğlu